

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Karhatalom.

Írta: K. Nagy Sándor. (Folytatás).

3. Kik szolgáltatják a karhatalmat?

Ha visszatekintünk a multba hat évtizeddel, vagyis a szabadságharc idejére, azt olvassuk, hogy akkor: «a személyes és vagyonbátorság, a közcsend és belbéke biztosítása, az ország polgárainak örökösére bízott», vagyis felállított a «nemzeti őrség.» (1848: XXII. t.-cz.) Ugyanitt olvassuk, hogy:

«Kisebb rendtelenségek, ú. m. utczai vagy korcsmai veszekedések meggátolása, a kihágók befogása, a befogott gonosztevőknek vagy kibágóknak a törvényes felsőbbbség kezeibe adása, úgyszintén mindenütt ott, hol a törvényes felsőbbbségnek eljárásához karhatalom szükséges, a karhatalom kiszolgáltatása a nemzeti őrségnek állandó kötelességében.» (20. §.)

Csábító volna az alkalom, hogy a személy- és vagyonbiztonságnak ezen felvigyázóiról: a nemzeti őrségről bővebben szóljak, de ilyen — habár érdekes — kitérést tenni nem akarván, csak annyit említek meg róla, hogy azokat a kifogástalan multu polgárokat vették fel a rendes katonasággal egyenlő ranguaknak tekintett nemzetőrök közé, akik legalább 200 pengőforint értékű bázsal vagy földdel birtak vagy legalább 100 pengő forint évi jövedelmük volt s a 20 éves kort már betöltötték, de az 50 évet túl nem haladták és gazdai hatalom alatt nem állottak. Érdekes, hogy a nemzetőrség saját tisztjeit — a kapitányig — maga választotta. A magasabb rangú tiszteket és a nemzetőrség fővezérét a nádor nevezte ki. Zászlójára bitet tett, hogy «hű örje lesz az alkotmánynak, a törvénynek és bazának.» A nemzeti őrséghől kirekesztettek az oly egyének, kik rablás, lopás, csalás, bitszegés, gyújtogatás vagy gyilkosság miatt büntetve voltak. Rendesen községek határain belől teljesítettek szolgálatot, csak rendkívüli esetben ezen kívül. Érdekes az is, hogy a nemzeti őrség tagjai testi büntetéssel nem fenyíthettek.

Látjuk tehát, hogy ezelőtt hat évtizeddel a nemzeti örök szolgáltatták a karhatalmat.

Később — az alkotmányos világ helyreállítása után — a sorbadi katonaság és honvédség vétetettigénybe karhatalom gyanánt.

Hangaulyozom itt, hogy a tulajdonképeni, vagyis a törvényes értelemben vett karhatalmat értem.

A rendeletek általában *katonai karhatalomról* beszélnek. Az 1876. június 13-ikán 1962. sz. a. kiadott *honvédelmi miniszteri* rendelet szerint: «Midőn a *sorbadi* vagy *honvédségi* csapatok által kiállítandó karhatalom igénybevételénél követendő eljárás rendezése céljából a m. kir. miniszter urakkal és a közös hadügyminiszter urral egyetértőleg létrejött utasítást — mely meghatározza, hogy mely közbatóságok és ezek közegei közül kik vannak feljogosítva a karhatalom igénybevételére és mely esetben — szoros mihez tartás végett ide mellékelem, egyszersmind ügyelmeztetem a címet, hogy a sorbadi, vagy honvédségi *karhatalom* csakis azon esetben vehető igénybe, ha a politikai hatóságok rendelkezésére álló *fegyveres erő* elégtelen lenne a rend fentartására vagy helyreállítására.»

Az ugyanezen rendeletben említett s 1887. évi 4538. sz. a. átdolgozott utasítás 2. k) pontja szerint a *karhatalom* közvetlen igénybevételére — ha a késedelem veszélylyel jár — fel vannak jogositva a m. kir. csendőrpáncsnokok, valamint a szárnyparancsnokságok csendőrtisztjei, nemkülönben szükség esetében minden szolgálatban levő csendőr.» Ha a késedelem veszélylyel nem jár, a rendelet 4. h) pontja szerint a karhatalom ki- rendelése iránt a m. kir. belügyminiszterhez fordulni joga van a m. kir. csendőrpáncsnokoknak is.

A budapesti fővárosi rendőrségről szóló 1881: XXXI. t.-cz. 31. §-a szerint «a főkapitányság vagy helyettese jogkörébe tartozik szükség esetében a sorkatonaság, vagy honvédség közreműködését igénybe venni. Ezek igénybevétele csak végső esetben történhetik, midőn a rendőrség a rend és béke fentartására nem elegendő.»

Mindezekből az látszik, hogy ha a csendőrséggel — saját hatáskörükben — rendelkező csendőrpáncsnokok és az államrendőrséggel rendelkező budapesti rendőrfőkapitány katonai karhatalmat vehetnek igénybe: a tulajdonképeni karhatalmat mégis a sorhad és honvédség szolgáltatja, vagyis az a nagyobb fegyveres erő, a mely a közbiztonsági szolgálat elégtelensége esetében lép előtérbe, habár nem lehet tagadni, hogy egyes rendeletek a csendőrök, sőt a rendőrök segélyének igénybevételét is nevezik karhatalomnak s így a csendőrök és rendőrök is szolgáltathatnak karhatalmat, habár a fentebb már felhivott 1874. április 18-án 8405. I. M. sz. a. kiadott rendelet feltünteti a különbséget a *karhatalom* és a *rendőri segély* között.

Villamos és gőzerőre berendezett gyár (ábról) nem képes olyan finom és jó hangszert szállítani, mint REMENYI MIHÁLY, a Ludovika Akadémia bazi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, ezimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszor, húr, stb., míg Reményi legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik Budapestről, Király-u. 58. Külön költségvetés díjtalanul. Kivétel a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hang-

4. Kik rendelkeznek a karhatalommal?

Előre bocsátom, hogy midőn itt karhatalomról beszélek, csupán a *katonai karhatalom*at értem.

Már a nemzeti őrség is csak a „polgári hatóság” által volt csak felszólítható karhatalom szolgáltatására. (1848 : XXII. t.-cz. 24. §.)

Az 1874 : XXXIII. t.-cz. 67. §-a szerint az országgyűlési képviselőválasztás alkalmával „a választási elnök rendelkezik a rend fentartására kirendelt rendőri közegekkel és szükség esetén fegyveres erővel.”

Az 1876 : XV. t.-cz. 59. §-a szerint : „A közigazgatási hatóságok kötelesek arról gondoskodni, hogy a közadók behajtása végetti végrehajtási eljárás foganatosítása alkalmával a közrend szükség esetében karhatalom kirendelése által is fentartassék.”

Az 1874. évi április 18-ikán 8405. I. M. sz. a. kiadott rendelet felemlíti, hogy : többször fordult elő oly eset, hogy a bírói végrehajtás foganatosításával megbízott bírósági végrehajtók az ellenszegüléssel megakadályozott végrehajtás foganatosítása végett karhatalom kirendeléséért fordultak az illető járási tisztviselőhöz, ebbeli kérelmükkel azonban, utalással az 1870 : XLII. t.-cz. 58. §-ának m) pontjára, mely szerint a karhatalom alkalmaztatása iránti intézkedés az *alispán* hatáskörébe tartozik, el-, illetőleg az alispánhoz utasítottak. Azután megmagyarázza a karhatalom és rendőri segély közötti különbséget, kimondván, hogy a karhatalom igénybevétele csak az *alispán* útján lehetséges.

A katonai karhatalomnak igénybevétele tárgyában 1876. június 13-án 1962. sz. a. kiadott H. M. rendelet szabatosan megmondja : „Mint hogy csakis a politikai hatóság ismerheti a körülményeket és viszonyokat anynyira, hogy megítélhesse, vajjon a rendelkezésére álló tegyveres erő a rend és biztonság fentartására vagy helyreállítására elegendő-e vagy nem : ennél fogva a leg-sürgősebb eseteket kivéve a karhatalom kiállítása végett mindenkor a *politikai hatósághoz* kell fordulni, mely azon esetben, ha a rendelkezésére álló *fegyveres erő* a rend és biztonság fentartására, vagy helyreállítására elegendő nem volna, a sorbadi vagy honvédségi *karhatalom* kiállítása végett intézkedik.”

Ugyanezen rendelet akkor, midőn a karhatalom igénybevételenek módzatait meghatározza, különbséget tesz azon esetek közt, midőn a késedelem veszélylyel jár és mikor nem jár veszélylyel a előbbi esetben a karhatalomnak közvetlen, utóbbi esetben a m. kir. belügyminiszter útján való igénybevételel mondja ki.

De ennek bővebb ismertetését azért nem tartom szükségesnek, mert a karhatalom igénybevétele tárgyában a m. kir. igazságügyminiszter 1896. évi október 29-én 58,440. I. M. sz. a., illetőleg a m. kir. honvédelmi miniszter 1896. évi október 13-án 6707. H. M. sz. a. újabb rendeletet és utasítást bocsátott ki, a melyhez kell alkalmazkodni jelenleg.

Ezen új utasítás szerint is meg van különböztetve az eset, midőn a karhatalom kirendelésének szüksége esetében a késedelem veszélylyel jár és midőn nem jár veszélylyel. Ha a *késedelem veszélylyel nem jár*, illetőleg, ha a karhatalom kirendelésének szüksége előre látható : ez esetben a karhatalom kirendelése csakis a m. kir. *belügyminiszter* útján történhetik, ki a karhatalom kirendelését az illető hadtestparancsnokság útján eszközli.

Ily esetekben a következő hatóságok vagy hatóságok közegek vannak feljogosítva közvetlenül a m. kir. *belügyminiszter*hez fordulni :

- a) minden m. kir. miniszter,
- b) a kir. főügyészségek és a kir. ügyészségek vezetői,
- c) a kir. törvényszékek vezetői,
- d) a kir. járásbíróóságok vezetői,
- e) a fumei kormányzó,
- f) az országgyűlési képviselőválasztási elnök a képviselőválasztás alkalmával,
- g) a megyei alispánok vagy ezek helyettesei,
- h) m. kir. *csendőrparancsnokok*,
- i) a fő- és székvárosi államrendőrség főkapitánya vagy ennek helyettese,
- j) a törvényhatósági joggal felruházott városok polgármesterei vagy azok helyettesei,
- k) a m. kir. posta- és távirtdaigazgatóságok vezetői,
- l) a m. kir. pénzügyigazgatóságok vezetői,
- m) a kir. dohánygyárak igazgatói vagy azok helyettesei.

Ha a *késedelem veszélylyel jár*, akkor a törvényes rend és biztonság fentartása vagy helyreállítása céljából a következő közhatóságok vagy közhatósági közegek fel vannak jogosítva a karhatalom kirendeléséért a helyben létező vagy legközelebb fekvő helyőrség parancsnokához közvetlenül fordulni :

- a) minden m. kir. miniszter,
- b) a kir. főügyészségek és kir. ügyészségek vezetői,
- c) a kir. törvényszékek vezetői,
- d) a kir. járásbíróóságok vezetői,
- e) a kir. törvényszékek vizsgáló bírása és ennek tényleg működő helyettese, továbbá a kir. járásbíróóságoknak nyomozást vagy vizsgálatot teljesítő bírái,
- f) az országos fegyintézeteknek, a kerületi börtönnek, a kir. közvetítőintézeteknek és a gyűjtőfogházaknak igazgatói, esetleg ezeknek helyettesei,
- g) a fumei kormányzó,
- h) a választási elnök az országgyűlési képviselőválasztás alkalmával,
- i) a megyei alispánok vagy azok helyettesei,
- j) a főszolgabírák vagy ezeket helyettesítő szolgabírák,
- k) a községi bírák vagy helyetteseik, a községi jegyzővel, illetőleg körjegyzővel együttesen.

A legjobb órák,

legszebbek, egyszerűtől a legdrágáig, egy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műrészénél Szegeden.
Javítások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyzék ingyen!

l) a m. kir. csendőrparancsnokságok, valamint a szárnyparancsnokságok csendőrtisztjei, nemkülönbön szükség esetében minden szolgálatban levő csendőr,

m) a fő- és székvárosi államrendőrség főkapitánya, vagy ennek helyettese,

n) a törvényhatósági joggal felruházott, valamint a rendezett tanácsú városok polgármesterei, vagy azok helyettesei,

o) az 1874 : XX. t.-cz. (a keleti marhavész elleni intézkedésről) és az 1885 : XXIII. t.-cz. (a vízjogról) 153. §. alapján kirendelt árvédelmi miniszteri biztosok,

p) a kir. posta- és táviridalgazgatóságok vezetői,

q) a vesztégintézetek vezetői és helyettesei,

r) a kir. pénzügyigazgatóságok vezetői, továbbá a m. kir. pénzügyőrségi központi főfelügyelők és felügyelők;

s) vám- és pénzügyőri felügyelők;

t) a pénzügyőri főbiztosok és biztosok;

u) pénzügyőri szakasparancsnokok, ez utóbbiak azonban csak szolgálatuk teljesítése közben;

y) az országos közintézetek, műtárak és muzeumok és azok igazgatói vagy helyettesei,

z) a m. kir. dobánygyárak igazgatói, vagy azok helyettesei . . .

Meg kell még itt említenem a karbatalom igénybevétele módjáról, hogy sürgős esetek kivételével a karbatalom igénybevételére vonatkozó minden megkeresés írásban történik. Továbbá a karbatalom alkalmazása tekintetében, hogy a katonai karbatalom csapatja, vagy annak egyes tagjai rendőri ténykedésre nem alkalmazhatók és a rendészeti szolgálat teljesítésére közbiztonsági, csendőrségi és rendőri közegek, vagy ezek elégtelensége esetében megfelelő minősültséggel bíró közbiztonsági személyek, vagy egész kivételesen más, a karbatalom igénybevételére jogosult közbiztonsági közeg által kirendelt részrehajlatlan bizalmi férfiak rendelkezésre álljanak.

A karbatalomra kirendelt csapatokkal csak a karbatalom parancsnoka rendelkezik, a ki a karbatalom igénybevételénél megjelölt cél elérésére az igénybevételeknél megjelölt (politikai) hivatalos közeggel lehetőleg egyetértőleg a szükséges rendszabályokat foganatosítani tartozik.

Nevezetes intézkedése e rendeletnek, hogy az országos képviselőválasztások alkalmával közlekedési vonalak, utcák, terek elzárására, a választási hely biztosítására stb. netán felállítandó katonai őrvonalak mellé mindig kellő számban közbiztonsági csendőrségi vagy rendőri közegek adandók, kik a rend fenntartására megkivántatott cselekvő szolgálatot, ú. m. a közlekedő személyek és kocsik stb. ellenőrzésére, feltartóztatására, továbbá elforduló rendbáborításoknál a letartóztatásra vonatkozó ténykedéseket végézik . . .

Árviz-veszedelem alkalmával a közigazgatási tisztviselő megérkezéséig a társulati megbizottak is jogában a közérő kiállítására céljából karbatalmat kirendelni (1885 : XXIII. t.-cz. 151. §.).

Az 1886 : XXI. t.-cz. 68. §. o) pontja szerint az alispán a vármegye első tisztviselője s mint ilyen intézkedik a karbatalom kirendelése iránt. És a képviselőválasztások alkalmával — ha a kérelem veszélytel nem jár — a karbatalom elvileg csak a m. kir. belügyminiszter által igényelhető, előre nem látható, fontos és sürgős esetekben kivételképen csak az alispánok fordulhatnak közvetlenül a hadtestparancsnokságokhoz. (1897. évi decz. 6-án 6771. I. M. sz. rendelet.)

A történeti hírség kedvéért meg kell jegyezni, hogy a m. kir. honvédelmi miniszter 1905. évi 9732. sz. rendelete szerint a főispánok is felvették a katonai karbatalmat igénybe venni jogosultak sorába, de ez a rendelkezés az 1906. évi 7237. sz. rendelettel a Belügyminiszter 1906. évi jul. 12-ikén 40193. sz. rendelete alapján batályon kívül helyeztetett, sőt kimondatott, hogy: «a törvényhatóságokról szóló 1886 : XXII. t.-cz. értelmében a közbiztonság és rend érdekében kirendelő karbatalom iránt való intézkedés a törvényhatóság jogkörébe tartozván: a Csendőrségi szervezeti utasítás 6. §. első bekezdésében felsorolt azon hatóságok közül, melyek a csendőrség segéllélet felszólításával közvetlenül igénybe venni jogosultak: a főispánokat ezen nem törlöm».

A minisztertanácsnak 1901. évi márcz. 27-ikén kelt a m. kir. Belügyminiszter által 1901. évi 138,562. B. M. sz. a. közzétett határozata szerint: «ha a zárgondnok tisztének ellátásában gátolatik: a karbatalom kieszközlése a bíróság feladata, mint a zárgondnok a bíróság megbizottja lévén, a mennyiben tisztében gátolatik, a bírósághoz kell fordulnia orvoslásért».

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

A becsületes mosónő.

Irta: Máthé Miklós törzsőrmester.

Nagy József arlói lakos 1908. évi márczius 1-én már kora reggel felzavarta a járdánbázai őrsőt és számtalan bocsánatkérés mellett elpanaszolta, hogy aznap viradóra, lakásának utczai ablakát ismeretlen tettesek kifeszítették s azon át a szobába hatolva, egy dunnát, egy vankost, egy bődön zsirt, továbbá több szalonna, sonka és füstölt bűsneműeket, több mint 200 korona értékben elloptak.

Rusznayk András őrmester egyik csendőrével azonnal felszerelt káros kocsiján a helyszínére bajtottak s a helyszíni szemlét megejtették.

Éz ugyan vajmi keveset eredményezett, mert az ablak alatti kavicsos talajon semmiféle nyom nem volt fel-

Merkur kerékpárok

Csendőrségi alkalmazottak kerékpárakból 20 kor., alkatrészekből és gummikból 20% árengedm. részesülnek. Árjegyzéklet ingyen és börtmentve küld

DÉRY EDE

legnominabb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árak teljesjótállás mellett. Csak ély havi részletfizetésre. — Gummik, alkatrészek rendkívül olcsó áron. —
kerékpár és varrógép
nagyraktár

SZEGED.

fedezhető. Pár lépéssel távolabb azonban egy kétlovas kocsinak a nyoma látszott. Abból a körülményből, hogy a lovak a földet felvágták és oda is piszkoltak, alaposan lehetett arra következtetni, hogy a lopott holmikat azon a kocsin vitték el. A kocsi nyoma azonban csak a 8—10 lépésnyire levő országútig volt látható. A köves országúton a nyom már nem látszott.

A lovak patái és a kocsikerekek nyomait, bár ettől nem sok eredményt vártak, a járőr felfedte. Ezután pedig károst és hozzátartozóit kérdezték ki, hogy mire gyanakozzanak s hogy a hozzájuk bejáratos egyének között nincs-e olyan valaki, a kiről a lopás elkövetése feltehető volna.

Nem tudtak megnevezni senkit. Mert — mint állították — hozzájuk, D. K. mosónőn kívül senki se jár, ez pedig egy talpig becsületes asszony. Már régóta jár hozzájuk, de soha semmit se vettek utána észre, a miből arra lehetne következtetni, hogy ő lehetne a tettes. Különben is egy magányos öreg nő, a községben nincs senkije, egyedül lakik, rajtok kívül alig jár máshoz dolgozni, tehát azzal se gyanusíthatják, hogy mással követte volna el a lopást vagy mást beszélt volna rá annak elkövetésére. Olyan ismerőse meg éppen nincs is, a kinek kocsija, lova volna. Mindezek felül még csak annyit mondtak, hogy a mosónőn kívül senki se tudta, hogy ők a szalonát, búsféléket és a zsirt abban a szobában tartják. Ugyancsak ő tudta azt is, hogy ott csak egy ágy van, mert a többi ágynemű a konyhán belül levő másik szobában van.

Ezek után a járőr semmiképen nem gyanusíttatta a mosónőt. Annál kevésbé, mert ottlétük alatt éppen odaérkezvén, alaposan megfigyelhették annak magatartását, viselkedését.

Nevezett, bár a járőr hozzá is intézett kérdéseket, oly természetesen, oly őszintén adta a meglepettet, s oly komolyan méltatlankodott az eset felett, mintha a károsodás őt sújtaná legérzékenyebben.

A járőr ennél fogva más irányban kezdte meg a nyomozást. A nyilvántartott közártalmuakat és gyanúsítottakat vette sorra. Ezeknél azonban mi eredményt se ért el, mert nagyjórészt alibit igazoltak; a kiknek állítása kétséges volt, azoknál meg éppen semmit nem találtak, bármily alaposan végezték is a házkutatásokat. Ilyen körülmények mellett már arra a gondolatra jött a járőr, hogy bizonyosan más községbeliek vagy kőborczigányok voltak a tettesek. Ennek a feltevésnek azonban ellentmondott az a körülmény, hogy éppen csak ez az egy betörés történt akkor éjjel; káros lakása és vagyoni helyzete pedig nem volt annyira feltűnő, hogy idegen községbeli, ismeretlen egyének figyelmét felkeltette volna és idegenek nem is tudhatták azt, hogy abban a szobában éjjel senki se tartózkodik. Ezt a feltevést tehát el kellett ejteni.

Rusznnyák őrmester ennél fogva, más gyanúsított hiányában, daczára káros és hozzátartozói igen jó véleményének, a mosónőt vette gyanúba. Szerinte ez mindazon körülményeket ismerte, a melyek ismerete a betörésnek biztonságban való végrehajtásához okvetlen szükségesek voltak.

Ennek magánélete és összeköttetései után kezdtek tehát puhatlani.

A puhatolás eredménye úgyszólván semmitmondó volt. Annyit megállapítottak, hogy azelőtt 10—12 óvvel hasonló cselekményre már volt gyanúsítva az asszony, de nem lehetet rá bizonyítani. Az utóbbi időkben pedig

oly tisztességes életet folytatott, hogy a gyanúnak még az árnyéka se férhetett hozzá. Közártalmu vagy gyanús egyénnel ismeretsége nem volt. Ezek felül még csak annyit tudtak meg róla, de ezt az értesülést se lehetett teljesen bizonyosnak venni, hogy B. J. községi esküdt, jó módú özvegy emberrel viszonya van.

Rusznnyák őrmester mindezek daczára elhatározta, hogy az asszonyt a lopásra nézve kikérdezi és akár beismeri a cselekményt, akár nem, egy alapos házkutatást is tart nála.

Felidézttette tehát a községbáza-hoz. Jött mindjárt készegeesen. Itt elébe tárta, hogy mi alapon gyanúsítja a cselekmény elkövetésével s felhívta, hogy igazolja akkor éjjeli alibijét. S a mennyiben ő követte el a betörést. Jevézze meg tettestársait, a nála levő lopott holmikat pedig adja elő, ellenkező esetben házkutatást fog nála tartani.

Az asszony konokul tagadott mindent s egyre csak arval védekezett, hogy egy igazi jóttevőjét s annyi időn át, úgyszólván egyedüli munkaadóját csak nem fogja meglojni. A szerelmi viszonyt pedig eleinte fulusi pletykának mondta, később azonban beismerte, hogy van a dologban valami, de hát ez még csak amolyan előzetes ismeretség és a férfi ígérete szerint házassággal fog végződni.

Rusznnyák őrmester még ekkor sem állott el attól a feltevéstől, hogy az asszony a tettes. Tebát két községi közegegel és az asszonynyal ez utóbbi lakására ment és azt alaposan átkutatta. Nem talált semmit. Majd az udvart kezdte vizsgálgatni. Annak egyik részén, a veteményes kertben új ásás nyomait fedezvén fel, megkérdezte az asszonyt, hogy mi van ott.

— Semmi — felelte az asszony — csak éppen ásni akartam a kertet, de még igen nedves a föld és félbe hagytam a munkát.

Az őrmester azonban izgatottságot vett észre az asszonyon, tehát ásót hozatott elő és egyik közegegel ásatni kezdte a földet. Az asszony már erre sirva fakadt. Rusznnyák őrmester még jóformán meg se kérdezhette, hogy mi a baja, mikor az ásó nyomán kifordult a lopott dunnacsiha a földből. A leírásból rögtön ráismert, hogy ezt keresik. Összebajtvá volt vele a vánkocsziha is.

— Hát ez, hogy került ide? — kérdezte Rusznnyák őrmester az asszonyt.

— Én ástam el; bár elégettem volna! — felelte ez; a tollat pedig áttöltöttem az én ágyneműmbe, válaszolta a további kérdésre.

Miután pedig a többi lopott holmi hollétét nem akarta elárulni az asszony, még tovább is ástak, de nem találtak semmit. Sőt az egész udvar újból való átvizsgálása mellett se akadtak gyanús helyre.

Rusznnyák őrmester tehát a két csizhát megtöltette tollal az asszony által jelzett ágyneműkből s a községbáza-hoz szállíttatta. És újból kikérdezés alá vette az asszonyt. De ez, bár beismerte, hogy résztvett a betörésben, a tettestársra kiléte és a többi lopott tárgyak holléte iránt bozzá intőzett kérdésekre egyre csak azt felelgette, hogy ő magára vállal mindent, zárják be, vagy tegyenek vele amit akarnak, de tettestársát el nem árulja. Ő volt a kezdeményező, ő a bűnös, más ne ezen vedjen.

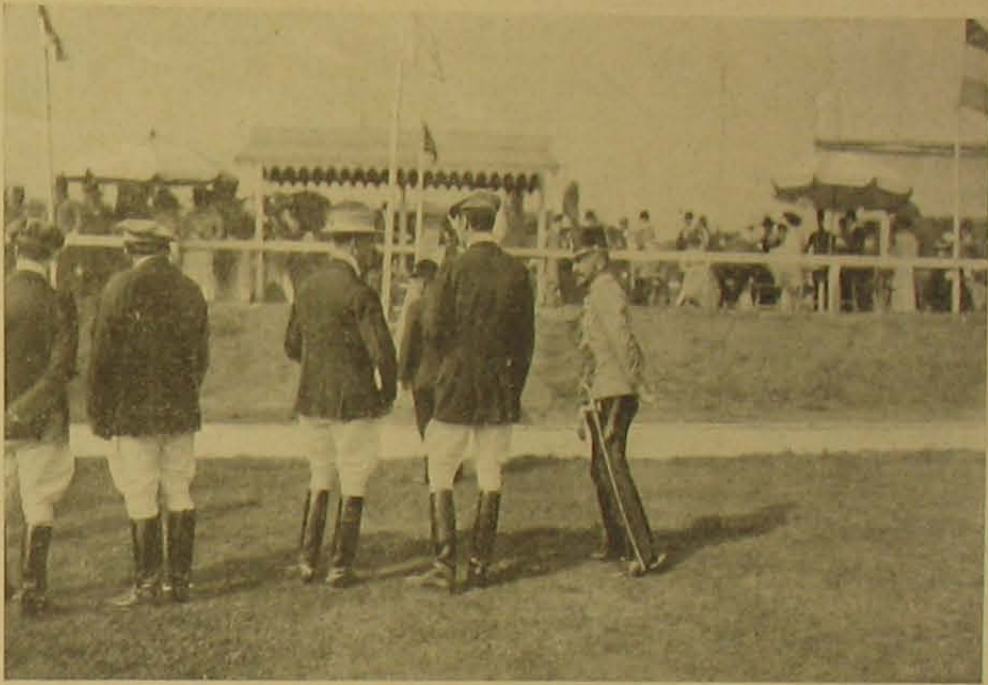
Az asszonynak eme védekezése és konoksága azt a feltevést keltette az őrmesterben, hogy a tettestárs nem lehet más, mint B. J. az asszony szeretője. Nem is gondolkozott soká e felett, hanem egyenesen tudára

Ha fáj a feje

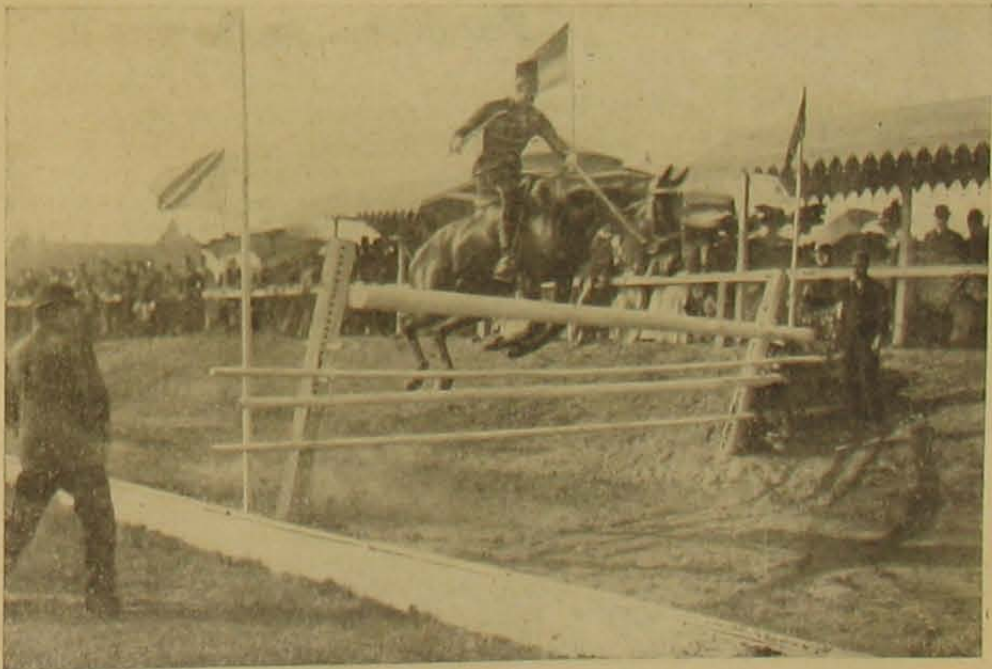
ne télovázzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 percz alatt a legmakacsabb migrainot és fejfájást olmulasztja. — Árja K 1.20. — Kapható minden gyógytárban, Készíté Beretvás Tamás gyógyszerész Káspeszen. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postán szállítás.

A bíráló bizottság, jobbról József főherczog.

Az akadály fölött.

Díjugratás a Tattersallban.

HIREK.

adta az asszonynak ezt a feltevést és felhívta, hogy ha így áll a dolog, mondja meg és ne tegye ki azt a jómódu embert és községi esküdtet annak, hogy lakását átkutassák. De az asszony hajthatatlan maradt.

Igy nem volt más hátra, mint B. J.-t felhívni és kikérdezni. Ez is tagadott. Csak azt ismerte be, hogy az asszonynyal viszonya van. Megtartották nála a házkutatást is, de az se vezetett eredményre. B. pedig egyre fenyegetőzött, hogy majd ő megmutatja, így meg amúgy, feljeleni a járőrt, a miért őt csúffá tették. Rusznyák őrmester azonban nem ijedt meg. Folytatta tovább a vizsgálódást az udvarban, a melléképületekben. Megmérte a lovak patáit, és a kocsai kerekeit is. Megfeleltek a helyszínen felvett méretnek. B. mégse ismert be semmit. Majd a rakományokat vették vizsgálat alá. Rusznyák őrmester úgy találta, hogy a szalmakazal teteje meg van bolygatva. Ugyanott a kazal oldalánál létranyomot is vett észre. Rögtön létrát hozatott maga ment fel és szuronyával szurkálni kezdte a szalma tetejét, miközben észrevette, hogy a szurony kemény tárgyba ütődött. Megbontotta a kazlat s egymásután kerültek elő onnan a szalonna, zsirosbödön, háj és az összes füstöltbuz.

Ekkor már beismerte B. J., hogy ő és az asszony, az utóbbi rábeszélésére és részére, együtt követték el a lopást. Beismerte az asszony is, mikor társa felkísérését és a bűnjeleket meglátta.

Igy derült ki két napi fáradságos nyomozás után és a járőr alapos következtetése folytán, hogy az a régi, kipróbált hűségű, becsületes mosónő, bizony nem igen volt megbízható. S még a káros sajnálta a legjobban, hogy az a szegény asszony oly szerencsétlenül járt.

KÉPEINKHEZ.

Dijugratás a Tattersalban.

A magyar embernél a lovagolni tudás nem tudomány, hanem művészet. Hanem őseitől átörökölt s veleszületett egyéni tulajdonság. Őseinkről mondja a krónika, hogy nemcsak a férfiak, hanem az asszonyok nagyobbreszo is, lóháton tette meg az utat a távol Kelettől az új hazáig. Magyarorszáig; s hogy csapataik megjelenését száguldó lovasok dühörgésétől származó harci robaj előzte meg s ellenfeleiket is bámulatra ragadták bravuros lovaglásaikkal. Voltak is minden időben kiváló lovasaink. Ki ne ismerné Sándor gróf, Eszterbázy herczeg lovas bravurjait és ama magyarbuszár bravuros tettét, a ki a Bécs alatti gyakorló téren, a rohamban gyakorló ezred arcvonala elé került kisleányt sebesvágta közben nyergébe emelvén, a halálra gázolástól megmenti és sértetlenül adja át a halálra rémült szülőknek. De bámulatot kelt a pusztai csikósok s a falusi kerekek hajmeresztő lovaglásai is, mikor csupán a kötőfékszárallal fékezhető lovakon — csak úgy szőrén ülve sőt állva is — száguldanak keresztül-kasul a déli-bábos rónán.

Ezekhez hasonló bravuros lovaglás volt az a budapesti Tattersalban a közelmúltban történt díjugratás is, a melynek a jelen számunkban közölt képeken láthatók egyes mozzanatai: az akadály előtt, az ugratás közben stb. mind a kiszámított, bátor s merész lovaglás bámulatra méltó változatait állítják elénk s bizonyítják ama szállóige nem ok nélküli eredetét, hogy csakugyan lóhátra születünk.

A felsőszálláspataki dynamitmerénylők kiderítése. Lapunk folyó évi 21. számában közöltük volt, hogy május 10-ére virradóra, a felsőszálláspataki őrelaktanya ellen, ismeretlen tettesek dynamitmerényletet követtek el, a mely alkalommal — mint arról utólag értesültünk — a laktanyának nyolcz ahlaküvege tört volt össze. E közleményünk kapcsán közöljük, hogy a merénylők Lőrinczi Lajos őrsvezető, felsőszálláspataki őrsparancsnok által, Kenderesi Péter tettes, Bál István, Tyira Leszku és Roska János — valamennyien felsőszálláspataki lakosok — mint bűnrészesek személyében kiderítettek. A dynamitmerénylet előzménye, a mint az a nyomozás során kiderült, az volt, hogy a felsőszálláspataki ifjúság, élén Kenderesi Péterrel, május 9-én délután a község utcáján, engedély nélkül, furulyaszó mellett táncmulatságot rendezett, a melyet azonban, miután azzal a szabad közlekedést akadályozták, a szolgálaton kívül arra sétáló Lőrinczi Lajos őrsvezető és Harró Ferencz cz. őrsvezető szétoszlattak. Kenderesi Péter és Bál István mint rendezők, a mulatság szétoszlátása miatt a csendőrség ellen boszút forralva, elhatározták, hogy dynamitot keritenek s azzal, még az éj folyamán a laktanyát felrobbantják. A merész elhatározásu ket ifju, a tervük kiviteléhez szükségelt dynamit megszerzésre céljából, tervük közlése mellett, egy Tyira Leszku nevű ismerősükhöz fordult, ki a vállalkozóknak készséggel bocsátott két drb. dynamitot és mintegy 1 1/2 mtr. gyújtózsínórt rendelkezésére. A két legény előbb a kocsmába, onnan pedig, miután Kenderesi ott Roska János ismerősötől egy doboz svéd gyújtót szerzett, Bál Istvánnak a lakására mentek, hol Bál István nyugvóra tért, míg Kenderesi Péter a kertbe ment, a honnan hajnali 1/22 óráig tartott figyelő állás után, sötét tervét megvalósítandó, az őrelaktanyához sompolygott s ott a laktanya utcafelőli részén a dynamitot a gyújtózsínórral felszerelve, a faltól mintegy egy méternyi távolságban elhelyezve, meggyújtotta és elfutott. A másfél méternyi gyújtózsínór beégéséhez szükséges idő teljesen elegendő volt ahhoz, hogy a robbanás után rögtön kifutott őrsbeli legénység látókörén a merénylő jóval kívül essék, ki a merénylet elkövetése után haza menekült és lefeküdt. Vállalkozásának sikertelensége azonban — mert az őrs legénységének megölése volt célja — nem mentette meg attól, hogy annak következményei felett a dévai kir. ügyészség börtönében elmélkedjék, a hova a fennebb említett társnival együtt őt érdemszerűen, Lőrinczi Lajos őrsvezető helyes nyomozása juttatta.

Egy tolvajszövetkezet kézrekerítése. A bicskásai- és futóhelyi társaságokról ma már csak kevesek által ismert, hajdan híres szabolcsmegeyi Nyiregnek immár csendes Pócspetri községében a vagyonbiztonságot egy tolvajszövetkezet, a mely kínálkozó alkalommal a rablástól sem riadt vissza, oly rátermettséggel veszélyeztette, hogy az igazságszolgáltatás sujtá kezét hosszabb időn át sikerült elkerülnie, míg végre Andriász István cz. őrmester, Szabó Sándor cz. őrsvezető és Fórizs György csendőrből állott máriapócsi őrsbeli járőrnek hosszas és nagy körültekintést igényelt nyomozás után sikerült a kilencz tagból állott bűnszövetkezetet, annak vezetőjével, Lengyel Andrással együtt, burokra keríteni és valamennyiüket a nagymennyiségű bűnjellel együtt a nyirbátori kir. járásbírósnak átadni.

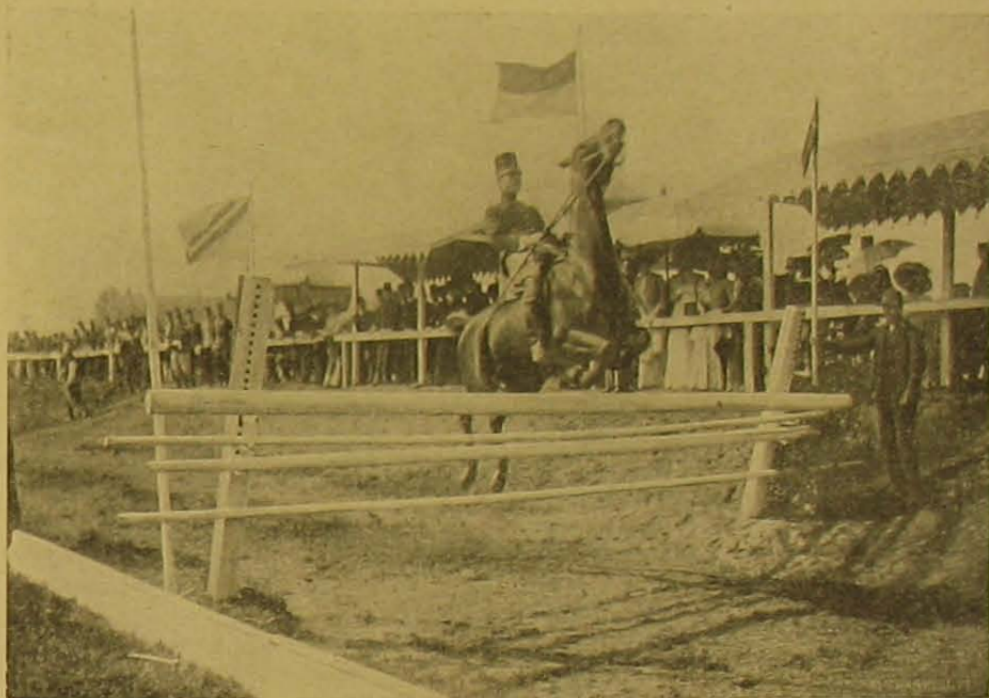
Brucker Győző Nándor és Társa

órák, ékszerész.

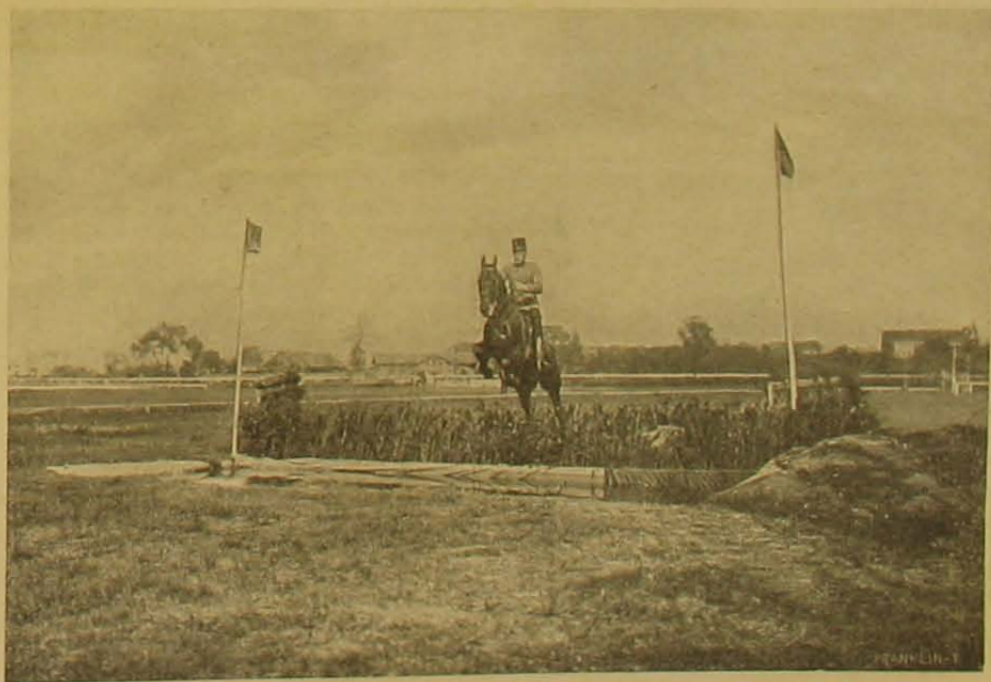
GYŐR 33. sz.

A m. kir. csendőrségnek ingyen és bérmentve küldöm **500 képpel** ellátott árjegyzékemet. Kedvező feltételek. — Feltétlen tisztességes kiszolgálás. — Csendőrségi megbízható órák 5 évi jótállással.

Ugrás közben.

Ugrtás a vizes ároknál.

Dijugratás a Tattersallban.

Házasság. Marschálek János hadnagy, beszercei szakasparancsnok 1909 május 18-án Beszterczén, Groze Mária, Theodora Francziiska urhölgygel házasságot kötött.

Jutalom egy őrsfőzönőnek. A belügyminiszter ur méltányolva özv. Gaál Jánosné, szül. Szalay Zsófiának csendőrségi őrsökön 18 évet megbaladó időn át őrsfőzönői minőségben, mindenkor büségesen és odaadóan teljesített szolgálatát, neki 50 korona pénzjutalmat adományozott. A derek őrsfőzönő az V. számú csendőrkörület egyik őrsén teljesíti ez idő szerint az őrsfőzönői teendőket.

Kérelem. Barta József őrsvezető, ki Krassószörény megye Szerbpozszezsana községben állomásozik, kéri azon Bartba Sándor őrsvezetőt, a ki 1903-1904-ben Brassóban az altiszti iskolában volt, hogy címét egy fontos ügyben vele közölje.

Adományok a nyugdíjpótló egyesület javára. A létesítendő csendőrségi nyugdíjpótló egyesület javára a következő adományok folytak be: Várady Ede, csikszentimrei Csató Ferencz alezredes és Kiss László őrnagy urak 10—10 korona, Simon Balázs százados 5 korona, Preszli Lóránd főhadnagy 2 korona, Katona Geza és Hegedüs Gyula százados, Sólyom Antal, Kirileszku Gyula főhadnagy, Garabb Gyula, Jalsoviczky András, Martin Imre, Filla Ernő hadnagyok, Tasi Dániel százados számvivő, Orbán István főhadnagy számvivő és Erdélyi Sándor hadnagy számvivő urak 1—1 korona. Ezzel a már befolyt összeg 290 korona 16 fillérre emelkedett.

A Házinyultenyésztők Országos Szövetségének megalakulása. A magyarországi házinyultenyésztők, mint közgazdasági tényezők, az utóbbi időben mindinkább elterjedő házinyultenyésztés védelme és szakszerű fejlesztése érdekében május 14-én a Köztelek nagytermében országos szövetséget alakítottak. A szövetség elnökévé egyhangulag Liptbay Frigyesné bárónőt választották meg. A szövetség hivatalos közlönyt is ad ki a „Házinyultenyésztés és Értékesítés” cím alatt, a mely havonként kétszer jelenik meg Budapest Csillaghegyen, 4 K évi előfizetési árral s a elyet a szövetség tagjai 6 K tagsági díj ellenében díjtalanul kapnak. A házinyultenyésztés iránt érdeklődőknek a szövetség készséggel nyújt szakszerű felvilágosítást.

KÜLÖNFÉLÉK

Automatikus zár. Az ezerogyéjszakai tündérmesékben szerepel egy titokzatos zár, a mely az emberi szóra megnyílik. Csak azt kell mondani neki, hogy: Szerszám, nyílj meg! A mi szép mese volt eddig, abból valóság lett most az Egyesült-Államokban. Egy denveri ember feltalálta azt a zárat, a mely az emberi szóra megnyílik és becsukódik. De a találmánya olyan elmés, hogy a vasszekrényeket még biztosabbá teszi, mint eddig voltak. Mert igaz, hogy az emberi hang megnyitja a zárat, de csakis a tulajdonos hangja. A külseje persze egészen más ennek a zárnak, mint az évszázadok óta használatosoknak. A kulcsuk helyét a szócső foglalja el rajta. A szekrényt kinyitni csak azután lehet, ha a tulajdonos megnyom egy rugót; ez viszont egy fonográfnek a hengerét indítja meg. Ezután bele kell mondani néhány szót a szócsőbe; a szavak rávésődnek a hengerre, a

mely egy elmés gépezet megmozgatásával kinyitja vagy bezárja az ajtót. A kasszanyitó bang rezgéseinek teljesen azonosoknak kell lenniök a kasszazáró bang rezgésével, különben az ajtó meg nem nyílik.

Bűnös asszonyok és férfiak. A férfi-bűnösök száma, a mint a fogházi kimutatások bizonyítják, sokkal nagyobb, mint az asszonyoké. Franciaországban az egy férfi-gonosztevő esik egy büntetett asszonyra; az Egyesült-Államokban az arány még sokkal kedvezőtlenebb, ott ugyanis épen tizenkét férfi-bűnös esik egy nőre. De a többi államok hasonló statisztikája is bizonyítja, hogy a bűnre való hajlandóság sokkal erősebben kivan fejlődve a férfiban mint a nőben. A mi különben az életviszonyok megfontolása után természetes is. De érdekes, hogy Angliában épen megfordítva áll a dolog: ott meg épen a nők adnak több gondot a büntető igazságszolgáltatásnak, mint a férfiak. S a mi még különösebb épen a súlyosabb bűncselekedetek terén van meg ez a jelenség. Az angolok ezt a legszomorúbb bajnak tartják, annál is inkább, mert a női büntetettek kedvezőtlen aránya állandóan és fokozatosan fejlődik. Nálunk nagyon kevés női gonosztevő raboskodik a börtönökben, de a kiket oda küldött a büntető igazságszolgáltatás, azok gonoszság dolgában jórészt fölülmúlják a férfigonosztevőket.

A testtartás és szívbjaj. A szívbetegség oka nem ritkán az, hogy a szívnek nincsen elegendő helye működésének elvégzéséhez. Ez főként akkor fordul elő, ha az irásnál vagy rajzolásnál való rendellenes testtartás folytán a mell összeszorul és a szív a bordák általi nyomásnak van kitéve. Ezért fordul elő a szívbjaj oly sűrűn különösen bivatalkok, írók, újságírók, ügyvédek, építészek körében. Az orvosok közül leginkább a fogorvosok szenvednek meghajtott testtartásuk folytán szívbjajban. A cipészeknél sokkal gyakoribb a szívbjaj, mint más kisiparosoknál. Ha a szív amúgy sem teljesen egészséges, a hajlott testtartás nagyon elősegíti a szívbjaj kifejlődését. Gyomor és bélbetegségekből kifolyólag is támadhat szívbjaj. Ennélfogva igen ajánlatos, hogy e betegségeket halasztás nélkül kezeltesük, mielőtt ezek folytán szívbjaj képződhetne. Az írókat pedig jó lenne olyan íróasztalokkal felszerelni, melyek csakis az egyenes testtartást teszik lehetővé.

Részeg állatok. A rochesteri patkányokról sokat írtak nem régebben az újságok. Rochesterben ugyanis a múltkoriban kigyuladt egy pálinka-raktár és a környék patkányai a patakokban folyó szeszből annyira telelték magukat, hogy a rákövetkező napokban ezerszámra táromlyogtak az utakon felig eszméletlenül, természetesen nagy öröme és mulatságára az utcagyerekeknek, a kik valóságos bajtölvadászatot indítottak ellenük. Sokan talán csodálkoznak rajta, hogy a patkányok alkoholkedvelők, pedig az állatvilágban gyakran fordul elő ez a jelenség. A lódarazsfészekből könnyűszerrel ki lehet csalni a darazsakat, sőt magát a királynőt is, ha például egy fára, a melyen a fészük van, szörppel telt csészét akasztunk. A darazsak csakhamar ellepik a csészét s egészen gyanútlanul járnak reá. Másnap aztán a szörp közé alkoholt keverünk. A darazsak természetesen újra felkeresik a szörpöt, de néhány óra múlva az alkohol butása következtében megszédülnek és lefullanak a földre. A közönséges darazsak és méhek szeretik az édes, alkoholos italt és mindannyian megrészegetnek tőle. Ebben a félig eszméletlen állapotban el-

A mindennapi kenyérnél fontosabb a háziasszonynak a jó kávé. — Jó, izletes, zamatos, erős és szindus kávé csak a „Valódi PATRIA pótkávéval” lehet főzni. A „Valódi PATRIA pótkávé” a legjobb mesterségesyekből, a leggondosabban készült és igaz színnyugtár „Valódi PATRIA Pótkávé” kérje, mely minden izletben kuptató és több első díjjal lett kitüntetve.

vesztik elsősorban egyensúlyukat, hátukra fekszenek a tehetetlenül kapálóznak a lábaikkal a levegőben. Néhány óra leforgása alatt ugyan teljesen kijávozhatnak, de mint a dán Petersen kimutatta, teljesen elveszítik emlékező-tehetségüket, úgy, hogy fészükbe vagy lakásukba visszatérni nem képesek. Ha az ilyen állapotok lakásukba vissza nem segítjük, feltétlenül elpusztulnak. Az alkohol élvezetét bizonyos esetekben magasabbrendű állatoknál, madaraknál és négy lábú emlősöknél, lovaknál, kecskéknél, disznóknál, az elefántnál, a medvénél, majomnál és a macskánál is kizárhatjuk. Brinkmann feljegyezte egy kakasról, hogy valahányszor pálinkába áztatott eleséget kapott, mindig sokkal vigabb volt és folytonos kukorékolással és szárnycsattogtatással árulta el az alkohol hatását. A szomszédságban lévő kakasok felett, bár nagyobbak voltak nálánál, mikor egyszer ilyen alkoholos állapotban összeesztették velük, könnyen győzedelmeskedett. Egyszer azonban véletlenül túlságosan sok szeszt adott neki, a mi annyira elszéllítette hogy eszméletlenül terült el a földön és napokig tartott, míg újra egészséges lett. Általában minden állattal meg lehet itatni az alkoholt, ha azt a kellő formában adjuk be ha rászedjük az állatot; de másodsor már nem sikerül a tréfa, mert az állatoknak nagyon jó megfigyelő tehetségük van.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség névtelen levelekre nem válaszol, közíratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük emellett fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bolyeget ne küldjenek. Szolgálatlalt kapcsolatos kérdésekre csak az esethen válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szövegezett kérdés előrebocsátásával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérdezősködéseknek eleje vétessek. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

P. L. csendőr. Feltéve, hogy Ön a menetsebességet óránként értette, akkor a kiszámított 16 óra 40 percznyi idő helyes. A találkozás pillanatában az egyik hajó kerek számokban kifejezve, 58-324, a másik 91-675 klm. ntatott meg.

71. 1. A nyugdíjpótló egyesület létesítésére vonatkozó elő-munkálatok folynak, de maga a létesítés még a közel jövőben nem várható. 2. Kérdése még korai. 3. Részletek hiányában felvilágosítást nem adhatunk.

Tudni akaró. 1—2. Fizetni kell, akár itt marad, akár kilép.

K. 1. Később. 2. Kérdését válaszra ne is miltatjuk. 3. Igen. 4. Annak van reá igénye, a kinek kiutalják.

100. Sajnos, de igaza van. A tüdővész (tuberkulózis) a csendőrségtől is szedi áldozatait; alig mulik el fölülvizsgálat a nélkül, hogy egy ily eset elő nem fordulna. Pedig nagyon egyszerű elleno védekezni. Hogy mi okozza a tüdővést? Mint sok más fertőző bajnak, a tuberkulózisnak is bakterium az okozója vagyis a felette egyszerű szerkezetű növényi álskódó, melyet pálczika alakjáról tudományosan bacillus tuberkulosisnak neveznek. Olyan kicsiny, hogy 3—400-at kell egymás mellé hosszabban állit an hogy egy mm. hosszúságot kitegyen s 40 millió pálczikát kell a mérlegre tonni, hogy az egy milligrammot (1 gr. 1000-ed részét) nyomjon, természetesen tehát, hogy csak orósan nagyító mikroskoppal ismerhető fel. Ezt a pálczikát mindentű meg

lehet találni, a hol gümőkóros folyamat megy végbe. Ha ezek a bacillusok az emberi szervezetbe kerülnek, ott is szaporodnak s mérges hatásuknál fogva szövetroncsolást idéznek elő, minek következménye a lázas állapot, a koronként jelentkező forróság, szomjaságérzés, fejfájás, izzadás és lesaványodás. Minthogy nagyon sok a tüdővéstes ember, ennél fogva a válalékkal nagyon sok bacillus is jut a külvilágba, miért is a fertőzés nagyon könnyen megtörténhetik. Ellenben sok körülménytől függ, valjon a tuberkulotikus fertőzés tényleg be is következik-o? A fertőzés csak úgy következik be, ha a bacillusok élő s fertőzésre képes állapotban jutottak be a szervezetbe és ha az illető tost vagy annak védekezés nagyon egyszerű: a lehető legnagyobb tisztaság úgy a test gondozásában, mint a ruházatban, ételben és lakásban. A tisztaság iránti érzék s annak gyakorlati érvényesítése azonban szoros összefüggésben van az intelligenciával és az anyagi jóléttel. Mennél szegényebb valaki, annál nehezebben tudja a tisztaság feltételeit előteremteni s mennél tanulatlanabb valaki, annál kevésbé érzi a szükségét annak, hogy a tisztaság kellekeit magának megszerezhesse. Ez magyarázza azt a tényt, hogy a tuberkulózis főképen a vagyontalan néposztály rétegeiből szedi áldozatait. A csendőr — bár otthona mindenűt tiszta — mégis nagyon ki van téve ezen veszedelmes fertőzésnek, mert mindentű megfordul. Többé nagy óvatosság, tisztaság, a kezeknek minden étkorász előtti alapos megmosása, a szolgálati ruhának minden alkalmakkor való alapos kiporolása, a napon való fertőtlenítése, szóval a tisztaságra vonatkozó szabályok pontos betartása által a bajnak eleje vétetik.

FEJTÖRŐK.

Képtalány.

Betűtalány.

B B szárny szárny
B B szárny

Apu

Verstalány.

Olvasd első három betűm
Érezekben felleled.
Ha pénzt adsz érte, akkor
Még két betűt ad neked

Az utolsó három betűm
Nélkül nincsen semmi
Meleget ad, s ha megszűnik
Mi sem fogunk lenni!

Megfejtései határidő: 1909 június 13.

Mind a három talányt megfejtők között egy darab Erzsébet királyné Sanatorium-sorsjegy lesz kisorsolva.

Lapunk f. évi 21. sz.-ban közölt fejtörők helyes megfejtése:

Képtalány: „A restek mindig csak akarnak”. — Betűtalány: „Székelyek”. — Szótalány: „Sóvár, Naszéd”.

Kérjen ingyen és bérmentve

képes árjegyzéket: cs. és kir. szab. sérvkötők, higiénikus gummjárak- és a betegápoláshoz szükséges eszközökről.

KELETI J. orvosi műszergyáros
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17.

HIVATALOS RÉSZ.

Különítmények felállítása.

A m. kir. I. számú csendőrkerület területén fekvő Dobrin nevű bavasón 1909 május 9-én egy 4 főből álló különítmény, továbbá:

ugyanazon csendőrkerület nagyenyedi szárnyának területén fekvő Csóra községben pedig 1909 máj. 16-án egy 5 főből álló különítmény állított fel.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület brassói szárnyának területén fekvő Előpatak fürdőben 1909 május 15-én egy 2 főből álló különítmény állított fel.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Beosztott:

1909 június 1-ével:

Mészáros János II. számú csendőrkerületbeli százados, kerületénél létszám felett való vezetés mellett, a honvédelmi miniszterium 16. osztályába.

Áthelyezettek:

1909 június 1-ével:

Sikorszki Zeigmond I. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, nagyenyedi szakaszparancsnok, ideiglenes szárnyparancsnoki minőségben ugyanazon csendőrkerületben: Zilabra;

Zelkó Henrik, az I. számú csendőrkerületnél létszám felett vezetett a honvédelmi miniszterium 16. osztályába beosztott főhadnagy, jelen szolgálati alkalmazása alóli felmentése és létszám felett való vezetésének megszüntetése mellett, szakaszparancsnoki minőségben a III. számú csendőrkerületbe: Ujvidékre;

Zselyonka József III. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, ujvidéki szakaszparancsnok, ugyanazon csendőrkerületben, mint I. szakaszparancsnok: Szolnokra;

Varga László III. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, a szolnoki I. szakasz parancsnoka, hasonló minőségben az I. számú csendőrkerülethez: Nagyenyedre;

Metzner Károly járásörm., a VIII. sz. csendőrkerülettől, a II. sz. csendőrkerületbe;

Sánta József járásörm., a II. sz. csendőrkerülettől, a VIII. sz. csendőrkerületbe;

Szűcs János járásörm., a III. sz. csendőrkerülettől, a II. sz. csendőrkerületbe;

Mrákovich Gábor járásörm., a III. sz. csendőrkerülettől, a IV. sz. csendőrkerületbe;

Bárony József járásörm., a IV. sz. csendőrkerülettől az V. sz. csendőrkerületbe;

Farkas József I. járásörm., a VI. sz. csendőrkerülettől, az V. sz. csendőrkerületbe;

Bozsódi Zeigmond járásörm., a VIII. sz. csendőrkerülettől a III. sz. csendőrkerületbe;

Tóth József II. járásörm., a III. sz. csendőrkerülettől a VIII. sz. csendőrkerületbe.

Tiszti rendfokozatáról kért leköszönése elfogadtatott:

Kaffka Károly, m. kir. IV. számú csendőrkerületbeli hadnagynak.

Okiratilag megdícsértettek:

A m. kir. I. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: Orbán Mibály és Kis István II. csendőrök az 1907—9. évek folyamán Alvinczon három közártalmu egyén által 1399 korona értékben elkövetett 14 rendbeli lopás kiderítése és a tettesek elfogása alkalmával tanúsított dicséretes működésükért.

Puskás Sámuel cz. őrmester, mert 8 évi vingárdi működése alatt folytatott kitartó megfigyelés, gyors és erélyes fellépés által a községben igen elszaporodott bűncselekmények tetteseit megfélemlítvén, féken tartotta és a közbiztonságot nyugodt állapotba terelte.

Benedek Péter őrmester, 17 évet meghaladó csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonság fenntartása, valamint alárendeltjeinek oktatása, előnyös befolyása és őrsének rendben tartása körül kifejtett dicséretes tevékenységeért.

A m. kir. II. sz. csendőrkerületi parancsnokság által a m. kir. honvédelmi miniszter ur rendeletére:

Bakos András őrmester, 20 éven át teljesített buzgó és eredményes szolgálatáért.

A m. kir. II. sz. csendőrkerületi parancsnokság által:

Gachal Imre őrmester, az orosz-lamosi vasuti állomáson éveken át garázdálkodott a mintegy 6155 korona értékben lopásokat elkövetett tolvajszövetkezet tagjainak észszerű, leleményes és balált megvető bátorsággal eszközölt kiderítéseért, a tettesek letartóztatásáért és az igazságszolgáltatás kezébe történt átadásáért.

Hökkön József törzsőrmester a számviteli teendőket teljesítése körül huzamosabb időn át kifejtett odaadó, ügybuzgó, kötelességű, pontos és eredményes szolgálatiért.

Póór Lajos cz. őrmester őrsének kifogástalan rendben tartásáért, alárendeltjeinek helyes befolyásolásáért és vezetéséért, valamint a közbiztonsági szolgálat terén huzamosabb időn át kifejtett ügybuzgó, hasznos és eredményes tevékenységéért.

Kiss András őrsvezető, egy többszörös templomrablási eset tettesének leleményes, huzgó és fáradságot nem ismerő nyomozás során eszközölt kiderítéseért, elfogásáért és az összes bűnjelkekkel az igazságszolgáltatás kezébe történt átadásáért.

A m. kir. III. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: Barkóczy János csend. cz. őrs., mert a közbiztonsági szolgálat terén általában, de különösen a kun-

madarasi őrsön léte alatt fáradságot nem ismerő szorgalommal, kitartással és igen eredményesen működött.

Bereczki János csendőr cz. őrsvezető 18 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenységeért, valamint példás magatartásáért.

Marton István czimz. őrmester 11 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenységeért, őrsének mindenkor mintaszerű rendben tartásáért, nemkülönbön példás magaviseletéért.

Barabás István cz. őrsvezető, mert a közbiztonsági szolgálat terén általában, de különösen a szolnoki városi őrsön léte alatt kiváló szorgalommal és igen eredményesen működött, példás magatartásával alárendeltjeinek és bajtársainak mintaképül szolgált.

Molnár Henrik cz. őrmester, mert mint szárnysegédmunkás közel 5 éven át előjáró szárnyparancsnokát nagy buzgalommal és ernyedetlen szorgalommal támogatta, minden munkájában nagy kötelességtudást, pontoságot és megbízhatóságot tanúsított, példás magatartásával bajtársainak és alárendeltjeinek mintaképül szolgált.

Vázsonyi János cz. őrsvezető, 12 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységeért, valamint példás magatartásáért.

A m. kir. VII. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: Bartha András, Grósz Hermann, Székely András, Simon Sándor, Gálfi Ferencz, Tökés József és Bodola Mózes cz. őrmesterek, a közbiztonsági szolgálat terén hosszabb időn át kifejtett buzgó és eredményes tevékenységükért, őrsüknek kifogástalan vezetése és rendben tartásáért, nemkülönbön alárendeltjeiknek helyes befolyásolásáért.

Imecs Márton cz. őrmester a közbiztonsági szolgálat terén hosszabb időn át kifejtett buzgó és eredményes tevékenységeért, nemkülönbön szárnyirodai segédmunkási minőségében teendőinek ernyedetlen szorgalma és szakértelemre valló ellátásáért.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. I. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: Rutkai János, Incze István cz. őrmesterek és Stef Mihály cz. őrsvezető II-od altiszt, mert 10 évet meghaladó csendőrségi szolgálatuk alatt nemcsak a közbiztonság terén, hanem általánosságban a szolgálat minden ágazatában dicsőretea tevékenységet fejtettek ki és szolgálaton kívül is kifogástalan magatartást tanúsítottak.

A m. kir. II. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: Majer Pál cz. őrmester, Szláni Domokos őrsvezető, Rusán János és Kiss József II. cz. őrsvezetők, Papp József II. és Mészáros Mihály I. csendőr cz. őrsvezetők, Csukur Iván és Vali Márton csendőrök, az 1908. év

folyamán a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett ügybuzgó és eredményes tevékenységükért.

Bóér János csendőr egy többszörös templomrabló kiderítése és elfogása, valamint a bűnjelek megszerzése körül a járőrvezetőjének hatbatós támogatásáért.

A m. kir. III. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: Székelyhidi Géza és Kujáni Mihály csendőrök, mert a Borsod vármegye Ládbesenyő községben elkövetett templombetörés e ugyanezen községben rendszeresen üzött betöréses lopások teteseit négy napon át tartott buzgó, leleményes és fáradságos nyomozás során kiderítették és az igazságszolgáltatás sujtó kezébe juttatták.

Tóth András, Joó József és Vass József cz. őrsvezetők, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett buzgó és eredményes tevékenységükért, nemkülönbön példás magaviseletükért.

A m. kir. VII. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: Erős Gábor és Pap-Tyira János csendőr cz. őrsvezetők, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett lelkiismeretes és eredményes tevékenységeért és jó magaviseletéért.

Birtalan István cz. őrsvezető II-od altiszt, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett buzgó és eredményes tevékenységeért és alárendeltjeinek helyes befolyásolásáért.

Előléptettek:

1909 május 26-ával:

A m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában:

Dobos József cz. őrsvezető, *őrsvezetővé*;

A m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:

az öt évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

1909 május 25-ével:

Vitális Albert, Kovács Lázár, Kincses György, Jandó István és Zolnai Márton csendőrök, *csendőr cz. őrsvezetőkké*.

A m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában:

az öt évi csendőrségi szolgálat betöltése után

1909 május 24-ével:

Pap Pál I., Palvik Gyula és Opra Bodi Pál csendőrök, *csendőr cz. őrsvezetőkké*.

A m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában:

a letett altiszti vizsga eredményébe képest

1909 május 4-ével

az alábbi altiszti tanonczok:

Bujai Kálmán *csendőr cz. őrmesterré*;

Simanovszki András, Csorba Imre, Balogh József, Kovács Kálmán, Papp Sándor, Oláh Károly, Sikes Lázár, Bogdán György, Jónás Mihály, Lendvai János, Simon József, Marosán Miklós, Eiben József, Sarmaság Demeter, Obladányuk László, Komeskó János, Jakab László, Goasztola Ferencz, Vincze Lajos, Bercsényi Árpád, Dovecs Sámuel, Biro László, Kocsis Sámuel, Vönöczki

József, Danka András, Máté Pál, Pongrácz Károly, Fehér Miklós, Árvai Miklós, Flóra Mihály, Szoboszlai János, Rozmán János, Molnár Sámuel, Lendvai Ábel, Szívós László, Gál Imre, Bencze Károly, Borsos András, Hüttner János, Liskovics Pál, Kocsis József, Máté György, Péter József, Szedmák András, Rózsai György és Dencsik József cz. *örsvezetők*ké.

A m. kir. V. sz. csendőrkerület állományában:
az öt évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

1909. évi május hó 24-ével:

Molnár Gyula, Virsik Géza, Hulik János, Szabó Elek, Vankó Lénárd, Horváth Imre, Somogyi Lajos és Kisuczky József csendőrök, *csendőr* cz. *örsvezetők*ké.

Katonai szolgálati jel.

A legénységi I. osztályu katonai szolgálati jellel el-
láttattak:

a m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában:
Vanka Lajos járásörmester 1909 máj. 13-án.

A m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában:
Kázmér Benő járásörm. 1909 febr. 2-án, Kovács Já-
nos I. cz. örm. 1908 nov. 7-én, Répászky Péter járás-
örm. 1909 jan. 11-én, Lengyel Gyula örm. 1909 apr.
12-én.

A legénységi II. osztályu katonai szolgálati jellel el-
láttattak:

A m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában:
Berkes Nándor cz. örsv. 1909 máj. 17-én.

A m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában:
Lakatos János cz. örm. 1909 máj. 11-én, Kruchió
Albert 1909 máj. 19-én.

A m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában:
Mtlík Imre cz. örsv. 1907 decz. 23-án, Török Nyegre
Béla cz. örm. 1909 apr. 4-én, Reizenbüchler Engelbert
cz. örm. 1909 jan. 30-án, Mayer Ferencz czimz. örsv.
1909 febr. 26-án, Derján János cz. örm. 1909 jan. 18-án,
Bandura József cz. örsv. 1909 máj. 12-én, Holló Sán-
dor cz. örm. 1909 máj. 19-én, Debreczeni Gergely cz.
örsv. 1909 apr. 8-án, Miskech János örsv. 1909 febr.
27-én, Cserepka János cz. örsv. 1909 márcz. 7-én, Buj-
pál István cz. örsv. 1909 apr. 9-én.

A m. kir. V. sz. csendőrkerület állományában:
Baráth Ferencz cz. örsv. 1909 máj. 7-én.

A m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában:
Györgyi András cz. örsv. 1909 máj. 3-án.

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:
Gyene Pál cz. örsv. 1909 máj. 21-én és Jock Mihály
cz. örsv. 1909 máj. 2-án.

Járőrszervezői jelvényekkel elláttattak:

A m. kir. IV. sz. csendőrkerület állományában:

Kenyő István, Molnár Sándor, Szentes József, Papp
József, Pelládi Lajos, Kosztya János, Mándity István,
Edelényi Ferencz, Kinczel József, Tussér István és
Petye Pál csendőrök, továbbá

a m. kir. V. sz. csendőrkerület állományában:

Klimó János, Kucserka Pál, Hulala István, Noga
István, Kiszelicza Mihály, Mezei István, Deák József,
Kvasznicza József, Kulbert János, Polgár János, Czap
István, Vrbovszki Mihály, Kacsár Imre, Füle János,
Lichner Pál, Szuchi Ferencz, Jénozer Márton, Hideg
Vincze, Pál Sámuel, Micsik János, Pirocska Pál, Jakab
János, Szülei János, Horváth Mátyás, Asztalos György
és Ruta Pál csendőrök.

PÁLYAZATOK.

Négy hivataltiszi, esetleg négy hivatal segédtiszi állás a
budapesti magy. kir. államrendőrségnél. Fizetés pótlékkal 2480,
illetőleg 1880 korona. Lakpénz 900, illetőleg 800 korona. Magyar
nyelv szóban és írásban, daktiloszkopiában és fonetikus lap-
rendszer kezelésében való jártasság. Négy középiskolai osztály.
Kérvények a budapesti m. kir. államrendőrség főkapitányához
1909. évi június hó 15.

Egy főfegyőri állás az illavai kir. orsz. fogyhintézetnél. Fizetés
1000 korona. Természettani ruházat, naponta 84 dkgrm kenyér.
Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények az illavai kir. orsz.
fegyhintézet igazgatóságához 1909. évi június hó 12-ig.

Egy irnokl állás a magyarlőposi kir. járásbírósnál. Fize-
tés 1400 korona. Lakpénz 400 korona. Magyar nyelv szóban és
írásban és a román nyelv ismerete. Hat hónapi próbaszolgálat.
Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a
dési kir. törvényszék elnökéhez 1909 június hó 16-ig.

Egy irnokl állás a szobránczi királyi járásbírósnál. Fizetés
1400 korona. Lakpénz 320 korona. Magyar nyelv szóban és
írásban. Hat havi próbaszolgálat. Négy középiskolai osztály.
Telekkönyvi vizsga. Kérvények a beregszászi kir. törvényszék
elnökéhez 1909. évi június 17-ig.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára.

Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek *dus választékban.*

Örskörlet leírás nyomtatvány kapható raktárunkon az előírt minta szerinti
nagyiságban darabonként 4 fillér árban.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETESI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Karhatalom.

Irta: *K. Nagy Sándor.* (Vége.)

5. A karhatalom jogtalan igénybevételének büntetése.

A karhatalom kirendelése és igénybevétele mindenkor nagyobb zajjal és mozgalommal jár s nagyon is alkalmas arra, hogy a békés polgárok nyugalma felzavarja. Épen azért a törvény nem feledkezett meg azoknak büntetéséről, a kik ezt ok nélkül teszik.

A *kibágási büntető törvénykönyv* 40. §-a szerint: «A ki a harangok félrevertése, vagy másnemű vészjelzés által, tudva, hogy erre ok nem forog fenn, a lakosok nyugalma zavarja, vagy a ki a batóságot valóltan vészir, vagy zavargás bejelentése által szándékosan félrevezeti: nyolcz napig terjedhető elzárással büntetendő. Ha pedig a hamis vészir bejelentése következtében a rendőrség, vagy fegyveres erő kiállított: a tettes 15 napig terjedhető elzárással büntetendő.»

De nemcsak ilyen, néha meggondolatlanságból, vagy rossz tréfából eredő kibágás, hanem máskülönbén erre jogosult közhivatalnok intézkedése oka a fegyveres erő kiállításának, a melyre azonban szükség nem lett volna, sőt megtörténhetik, hogy ezen szükségtelen intézkedés folytán a fegyver tetteles használatából súlyosabb büntetendő cselekmény származik: ilyenkor szigorú büntetés vár a közhivatalokra s a fegyver tetteles használatából származó bűncselekményért ő bűnhődik.

Természetes azonban, hogy nem esik beszámítás alá azon közhivatalnok, vagy a fegyveres erőnek azon tagja, a ki törvényes felsőbbségének jogos hatáskörében kiadott rendeletét teljesíti. (Btkv 474. §.)

A *büntető törvénykönyv* idevonatkozólag a következőket rendeli:

«A hivatali hatalommal való visszaélés büntetettét követi el és öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő azon közhivatalnok, a ki a fegyveres erőt jogos indok nélkül alkalmazza, vagy beavatkozásra felhívja.

Ha azonban ezen esetben a fegyverek tetteles használata által súlyosabb büntetendő bűntett követetett el: az erre megállapított büntetés alkalmazandó.» (472. §.).

A fegyveres erőnek jogos alkalmazása a vonatkozó egyes törvények és rendeletek határozott rendelkezései-

ből tűnik ki s a közrend érdekében történik, de a törvény által biztosított jogokat — ezen jogok határain belül — nem sértheti.

Nem szabad azonban összetéveszteni a fegyveres erő alkalmazását annak használatával. Mert az alkalmazás csak bizonyos veszélyek, rendezavarások megelőzése végett történik, mely cél ér sokszor a pusztá megjelenéssel, de a fegyveres erő használata már egyttal a fegyverek használatát is teszi, melynek sebesülés, sőt halál is lehet a következménye.

6. A karhatalmi költségekről.

A közigazgatási bíróság 1899 évi május 23-ikán 1403. K. n. a. következőleg ítelt:

Országgyűlési képviselőválasztásnál felmerülő katonai karhatalmi költségek rendszerint az állampénztár terhére képezvén, egyesek, jogi személyek s ezek közt a községek is evvel az általános elvvel szemben csak oly esetekben kötelezhetőek a karhatalmi költségek viselésére, ha egyéb feltételek mellett okozói voltak a karhatalom igénybevételének, vagy ha ugyancsak egyéb feltételek mellett a karhatalom igénybevétele az ő érdekükben történt.

Az igazságügyminiszter 1907 évi 14,270. I. M. sz. a. kiadott rendeletéhez csatolt utasítás 75. §. szerint: «Azok a költségek, melyek a karhatalom igénybevétele folytán felmerültek: az illetékes katonai hatóság felszámítása alapján fizetendőek ki a bűnügyi költségátalányból.»

Itt nem szükséges megjegyezni se, hogy ez csak olyan esetre szól, midőn az igazságügyminiszter hatósága alá tartozó ügyben vétetik igénybe a karhatalom.

«Az árvelekezősözhez kirendelt, de a helyszínén meg nem jelent közérő kiállítás, aczóljából igénybe vett karhatalom költségeinek behajtása tekintetében: a cs. és kir. katonaságnak, m. kir. honvédségnek és a csendőrségnek a fentebb omlított czélból történt igénybevétele folytán felmerült költségek azon egyénektől hajtandók be, kik kötelességmulasztásuk folytán a karhatalom igénybevételenek szükségét előidézték.» (Közmunka és közlekedési miniszter 1888 évi jan. 10-én 54,079/887. sz. a. kiadott rendelete.)

Villamos és gőzerőre berendezett gyár útvólól nem képes olcsón finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerszabója. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, czimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, húr, stb., míg **Romónyi** legújabb képes árjegyzékét át nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldetik **Budapestről, Király-u. 58.** Árjegyzékét át nem olvasta, mely minden részét a világ minden részén és kérésre. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön külön árjegyzék kerendő.

Ezekből nyilvánvaló, hogy a karbatalom költségei rendszeresen azok terhére esnek, a kik vétkes vagy bűnös okai voltak a karbatalom kirendelésének.

7. Csendőri szolgálat és karbatalom.

Most jutok rövid tanulmányomnak legnehezebb részéhez, midőn párhuzamot akarok vonni a csendőri szolgálat és csendőri karbatalom között; mert a szabályoknak teljes ismerői és a szabályok alkalmazásának gyakorlati emberei előtt beszélek.

Mégis megengedik nekem, hogy saját egyéni véleményemről kifejtsem ebben a kérdésben, mely ha erős kritika alá esik is, alkalmas lehet megfontolásra, vagy legalább arra, hogy a helyesebb nézetet megerősítse.

Az a legelső kérdés, hogy a csendőrség igénybevétele csendőrségi szolgálat-e? vagy karbatalom?

A feleletet nagyon megnehezíti a Bp. 131. §-a, mely a terheltek előállításánál is karbatalomról beszél, ki-mondván:

•Az elővezető parancs kézbesítője köteles a terheltek, ha szükséges, kényszerítő eszközökkel, esetleg a karbatalom igénybevitelével is az idéző hatóság elé állítani.

Ugyanezen törvény 150. §-a szerint: •A vizálati fogságot a vizálatóbiró, esetleg a vádtanács vagy az itélőbiróság rendelheti el. Ha a fogságba helyezendő nincs jelen: elfogatása és bekísérése iránt is intézkedni kell.

Végre a 470. §. elrendeli, hogy •ha a terbeli tartózkodási helye ismeretlen, vagy ha az ellene indított bünvádi eljárás alatt megszökött, elfogatása iránt kell intézkedni. Kézrekerítés elrendelése esetében a bíróság, kir. ügyészség, vagy a rendőri hatóság hivatalos közvelet küld ki a terheltek kinyomozása és tartóztatása végett.

Ime tehát a Bp. szerint azt az egyént, a ki ellen elővezetési parancs van kiadva: esetleg karbatalommal állítják a bíróság elé, míg a vizálati fogságba helyezendő, valamint a bünvádi eljárás alatt megszökött egyént egyszerűen bekísérik!

Ebből aztán az következik, hogy itt a csendőröknek kétféle alkalmazása lehet: szolgálatot teljesít akkor, midőn a terheltek egyszerűen bekíséri a bírósághoz a karbatalmat képez a mint karbatalom jár el akkor, ha az elővezető parancs a közönséges kényszereszközökkel nem foganatosítható. Azonban, hogy ez utóbbi esetben mik legyenek azok a megelőző kényszereszközök, vagy hogy a szóbeli felhívásnak való ellenmondásra már mindjárt a karbatalom következik: erre feleletet nem találunk a törvényben...

Az 1882: X. t.-ez. 3. §-a szerint: •oly egyes esetekben, midőn a csend, rend és közhiztonság az illető

városi rendőrség által fenn nem tartható: a városi hatóság főnöke, vagy helyettese a csendőrség segítségét igénybe venni jogosult.

Itt csupán segítségéről van említés tette, de ez tulajdonképen csendőrségi karbatalom, mert ezen esetben a csendőrség nem a saját kötelességének teljesítésére van kirendelve, hanem azért, hogy fegyveres megjelenésével tekintélyt szerezzen a rendőrség tevékenységének.

Míg az 1888. évi január 10-én 54,079. sz. a. jelent meg a közmunka és közlekedésügyi miniszternek egy rendelete, mely a karbatalmi költségekről intézkedvén, együtt említi a katonaság, honvédség és csendőrség által szolgáltatott karbatalmat...

Az igazságügyminiszter által 1896. okt. 29-ikén 58,440. I. M. sz. a. kiadott rendelete csendőrségi segítletről és csendőrségi karbatalomról emlékszik meg, mondván:

•Kisebb terjedelmű kihágásoknál a csendőrségnek idejekorán való igénybevétele, vagy az izgatók és rendbontók ellen való törvényes eljárás inkább fog célhoz vezetni, mint erős karbatalmi segítle alkalmazása. Ha azonban a nyilvános rend és béke fokozott mérvben veszélyeztetnék és annak fentartására a rendelkezésre álló csendőrség elégtelennek bizonyulna: akkor a belügyminiszternél nagyobb csendőrségi karbatalom összpontosítása kérelmezendő és csak akkor, ha mindezen eszközök elégteleneknek bizonyulnának, vehető katonai (közös hadseregbeli vagy honvéd) karbatalom igénybe.

•E mellett egyrészt szem előtt tartandó, hogy ott, a hol rendszavarások vagy törvényszegések eshetőségeivel szemben számolni kell: éppen a katonai karbatalom van hivatva kellő erőben való fellépése által a közrendet és a közcsendet biztosítani és a fegyveres erőszak tényleges alkalmazására való szükségességnek elejét venni, úgy másrészt, hogy ott, hol ily feltételezéshez elegendő ok nincsen, a katonai karbatalom túlmérvű igénybevétele könnyen az erőszakoskodás színében tűnik elő.

E rendelet nyomán bátran kijelenthetnénk, hogy van kisebb és nagyobb karbatalom: az első csendőri, második a katonai karbatalom. (A mint hogy a régi világban volt kisebb hatalmaskodás és nagyobb hatalmaskodás.)

A család (házi) és gazda közötti jogviszonyt szabályozó 1876: XIII. t.-ez. 57. §-a szerint: •Azon család, ki szolgálatát a szerződési idő eltelte előtt elhagyja, a gazda kívánatára szolgálatába visszatérésre hatóságilag könyyszerítendő.

Ezt is úgy szokták mondani, hogy karbatalom, — a mint ez már világosan kifejezésre is jut némely későbbi — rokon tartalmu törvényekben.

A munkaadók és mezőgazdasági munkások közötti jogviszony szabályozásáról szóló 1898: II. t.-ez. 37. §-a szerint:

A legjobb órák,

legszebb és legkisebb, egyszerűen a legdrágábbig, úgy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

műteremnél Szegeden,
Javitások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyzék ingyen!

„Ha a munkások a munka helyén igazolatlanul meg nem jelennek, vagy a munkahelyről jogtalanul eltávoznak s a jogtalan eltávozást a községi előjáróság a munkaadó körelmére igénybe veendő kényszereszközök felhasználásával meg nem akadályozhatta volna: az elsőfoku hatóság a munkaadónak a szerződés felmutatása mellett előadott szó- vagy írásbeli kérelmére, késelelem nélkül köteles a munkásoknak a munkahelyre *karhatalommal* való kivezetését határozatilag elrendelni és rögtön foganatosítani.»

Az 53. §. szerint: „Ha a napszámos a meghatározott időben igazolatlanul meg nem jelen, vagy a megkezdett munkát abbanbagyva jogtalanul eltávozik: az elsőfoku hatóság által a munkaadó írásbeli, vagy jegyzőkönyvbe vett szóbeli kérelmére, előleges tárgyalás nélkül a munkahelyre, kényszereszközök alkalmazásával is *kivezetése* határozatilag elrendelendő.»

Az 58. §. szerint: „Kibágást követ el és 30 napig terjedhető elzárásal és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a munkaadó, a ki a munkás, vagy napszámos *kivezetését* törvényes alap nélkül eszközölteti.» . . .

Az 1890. NLI. t.-cz. (a vízi munkálatoknál, az út és vasutépítésnél alkalmazott napszámosokról és munkásokról) 2. §-a ugyanigy intézkedik.

Az *erdőmunkásokról* szóló 1900. XXVIII. t.-cz. 32. §-a szerint: „Ha a napszámos a meghatározott időben igazolatlanul meg nem jelen, vagy a megkezdett munkát abbanbagyva jogtalanul eltávozik: az elsőfoku hatóság által — a munkaadó írásbeli vagy jegyzőkönyvbe vett szóbeli kérelmére — előleges tárgyalás nélkül a munkahelyre kényszereszközök alkalmazásával is, *kivezetése* határozatilag elrendelendő.»

Nem szólok róla, hogy ezekben a törvényekben szerencsésen van-e megválasztva a munkásoknak a helyszínére kivezetésére a *karhatalom* kifejezés használata, de azt nem habozom kijelenteni, hogy mikor az ezen törvényekben említett elsőfoku közigazgatási hatóság a gazdájától megszökött eselődöt gazdájához visszakisértetni, vagy a munkát abbaahagyó mezőgazdasági, vagy erdőmunkást a munka helyére kivezetletni rendeli s ennek eszközzésére a osendőrt felhívja: az a osendőr aligba teljesít karhatalmi kiküldötést, mert hiszen ez a visszakisértés, vagy kivezetés nem áll egyébből, mint az illető egyőnnek felszólításából és oda kísértésből; már pedig ez a legtöbb esetben minden ellentmondás nélkül megtörténhetik.

Nem hatóságnak nyújt itt segílyt a osendőr, hanem közbiztonsági szolgálatot teljesít annak a szolgabírónak rendelkezése folytán, a kinek más közbiztonsági közeg nem áll rendelkezésére, mert hiszen ha vannak is itt-ott községi rondőrök, azok saját területükön kívül szolgálatra igénybe nem vehetők.

Sőt maguk a szolgabírók is csak a saját járásukban beosztott osendőröket vehetik közbiztonsági szolgálat teljesítésére s a különben veszedelemmel járó sürgős eseteket kivéve, a szomszéd vagy más szolgabírói járás osendőreinek kirendelése végett köteles az oda beosztott osendőrök szolgabíróját megkeresni.

Íde vonatkozólag szükségesnek tartom közölni az e tekintetben kiadott erélyes hangu rendeletet.

„A járási főszolgabírónak a mezőgazdasági munkások olővezetésére vonatkozó és a nem területükön fekvő osendőrösköz szóló megkereséseiket, ezen örsökhöz az illetékes közigazgatási hatóságok útján kell intézani.»

„Mibeztartás végett értesítem alispán urat, hogy helyes volt a osendőrszakasparanosnokság azon átirata, melyben felkéri a főszolgabírói hivatalt, hogy a jövőben hasonló tartalmu megkereséseit ne közvetlenül az örsöknek, hanem az öre illetékes közigazgatási hatósága útján küldje meg; ezen eljárás van előírva a II. Csensdőrési Szolgálati Utasítás 94. §-ában is. Ennek értelmében a osendőség területére nem illetékes főszolgabíró közvetlen küldött olővezetési keresését csak az esetben teljesíti, ha a késelelem veszélylyel jár, a mi a jelen esetben fenn nem forgott. Az alispáni átiratban hivatkozott II. Csensdőrési Utasítás 2. § a is csak az illetékes közigazgatási hatósághoz beosztott osendőrösről beszél, nem pedig más terület közigazgatási hatóságáról, de végül a földmivelőügyi miniszter úr 1898 évi 2000 Eln. sz. a. kiadott rendeletének 159. §. utolsó bekezdése sem intézkedik arról, hogy ilyenmő olővezetések a más hatósági területen levő örsöknek közvetlen adassanak ki. Mindezeknél fogva tehát utasítandók a járási főszolgabírók, hogy hasonló természetű megkereséseiket jövőre nem a területükön fekvő örsökhöz, csakie az illetékes közigazgatási hatóságok útján intézzék.» (Belügyminiszter 1907 évi 90,977. sz. rendeleto.)

Megtörtént az is, hogy egy vármegyében néhány honvédet kértek a osendőrrjárörök megerősítésére.

Ezen szabálytalanság megszüntetésére a osendőrrjárörök megerősítése tárgyában a belügyminiszter 1908 évi febr. 17-ikén 132,505/907. B. M. sz. a. a következő körrendeletet adta ki:

„Legutóbb megtörtént, hogy egy vármegye alispánja és főszolgabírója egyes osendőrrjárörök megerősítésére a katonai állomásparanosnokságtól néhány honvédot kért, kik azután kettősövel, négyösövel az egyes osendőrrjárörökhöz beosztva különböző községekben alkalmazhatók.»

Ezen eljárás, melyre különben a karhatalmi utasításban sem található indokolás, katonai szempontból meg nem engedhető. Említett utasítás határozmányai értelmében *karhatalom* gyanánt csak teljes osztalok rendelhetőek ki saját tisztjeik paranosnoksága alatt.

Élléhvom tehát alispán urat, hogy a közigazgatási

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Árát K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három dobozál ingy. postai szállítással.

hatóságokat ez értelemben figyelmeztetni és arra utasítani sziveskedjék, hogy csendőrkörök megerősítésére jövőben csak csendőrséget vegyen igénybe.*

Hogy pedig ezen igénybevételnél se forduljanak elő szabálytalanságok:

A *csendőrségi karhatalom* igénybevétele tárgyában a belügyminiszter 1907. évi 77,387. B. M. sz. a. következő körrendeletet adta ki:

•A m. kir. csendőrség részére kiadott utasítás 16. §-a szerint: •Ha a közigazgatási hatóságok saját területükön nagyobb csendőrségi erőnek összpontosítását vélnék szükségesnek, akkor általuk ez irányban az illető szakasz — esetleg szárnyparancsnokságok megkeresendők, mely parancsnokságok ezután a továbbiak iránt intézkednek s esetleg kíséetés végett saját felsőbbségükhöz, végső fokon pedig a csendőrkerületi parancsnokságok, a most hivatkozott 16. §. értelmében hozzám fordulnak. Felhívom tehát a czímet, hogy a csendőrségi karhatalmak igénylésével jövőben annál is inkább a szerint járjon el, mert a közvetlenül hozzám intézett ily felterjesztéseknek az illető csendőrkerületi parancsnokságokhoz való leadása által természetesen beálló késedelmezés folytán csakis a karhatalom gyors kiállítása szenved.*

Hogy itt-ott az egyes közigazgatási hatóságok nem értették jól meg a csendörök rendeltetését s amúgy is terhes szolgálatukat feleslegesen és szabály ellenére is nebeztették: nyilvánvaló a belügyminiszternek 1907. évi február 1-én 104,681/906. B. sz. következő rendeletéből:

•Ismételtén fordultak elő esetek, hogy egyes közigazgatási hatóságok a Csendőrségi szolgálati utasítás 1. §-ában foglalt rendelkezéseket szem elől tévesztve, a csendőrséget oly szolgálatok teljesítésére is felhívták, (pl. beteg egyéneknek kórházba kísérése), melyek nem tartozván a csendőrség teendői körébe, azt a fontos közbiztonsági szolgálattól elvonják.

Ennek következtében felhívom a vármegye közönségét, utasítva a közigazgatási hatóságokat, hogy jövőben hasonló felhívások kibocsátását mellőzzék és a csendőrségi szolgálati utasítás intencióit szigorúan tartsák szem előtt.*

Még szerencse, hogy az 1885. évi február 14-ikén 9389. sz. a. kiadott tolonczszabályzat 23. §-a szerint: •a tolonczkíséret, valamint a fuvar kirendelése a községi előjáróság kötelessége s a községek, melyek rendes rendőri személyzettel bírnak, a kíséretet annak soraiból rendelik ki. •Éa szerencse, hogy a szolgálati utasítás 81. §-a kimondja, hogy •tolonczszállítmánynak — és pedig nagyobb csoportnak — örkíséretét a csendőrség csak a vasúti, vagy a hajóállomástól a legközelebbi községgig teljesíti az esetben, ha erre a szakaszparancsnokságtól külön megbagyást kap.*

A Szolgálati utasítás 30. §-a értelmében történt felhívása a csendőrségnek mint karhatalom jön tekintetbe, mert a 31. §. szerint a polgári tisztviselői rendelkezé-

seinek kivételében támogatja és személyét erőszakoskodások ellen megvédi. Tehát nem vesz részt a hivatalos eljárásban, valamint nem működik közre a 32. §. szerinti végrehajtásnál, hanem csakis arról gondoskodik, hogy a hatósági közegek feladatukat akadály nélkül teljesítsék és személyük az erőszakoskodás ellen megvédessék; a 33. §. szerinti jövedéki törvények végrehajtásánál pedig már csak akkor lép fel a csendőri segédlet, ha tetteleges ellenszegülés fordul elő, vagy ilyentől indokolva tartani lehet.

Mіндеzen esetekben tehát a csendőrség nem rendes szolgálati teendőket végez, hanem fegyveres megjelenésének tekintélyével tartja vissza az erőszakoskodást, vagy biztosítja a törvényes rendelkezésnek akadálytalanul végrehajtását: így karhatalmi teendőt végez.

Visszont azonban, ha a csendőrség — a 69. §. értelmében — foglyok, rabok vagy fegyenczek, vagy más közveszélyes személyek örkíséretére, vagy a 80. §. szerint — foglyok ideiglenes őrzésére, vagy bírósági főtárgyalásokhoz szolgálati teendőre hivatik fel: ilyenkor nem mint karhatalom van alkalmazva, hanem szolgálatot teljesít s így ez *nem karhatalom*, hanem *csendőri szolgálat* igénybevételét.

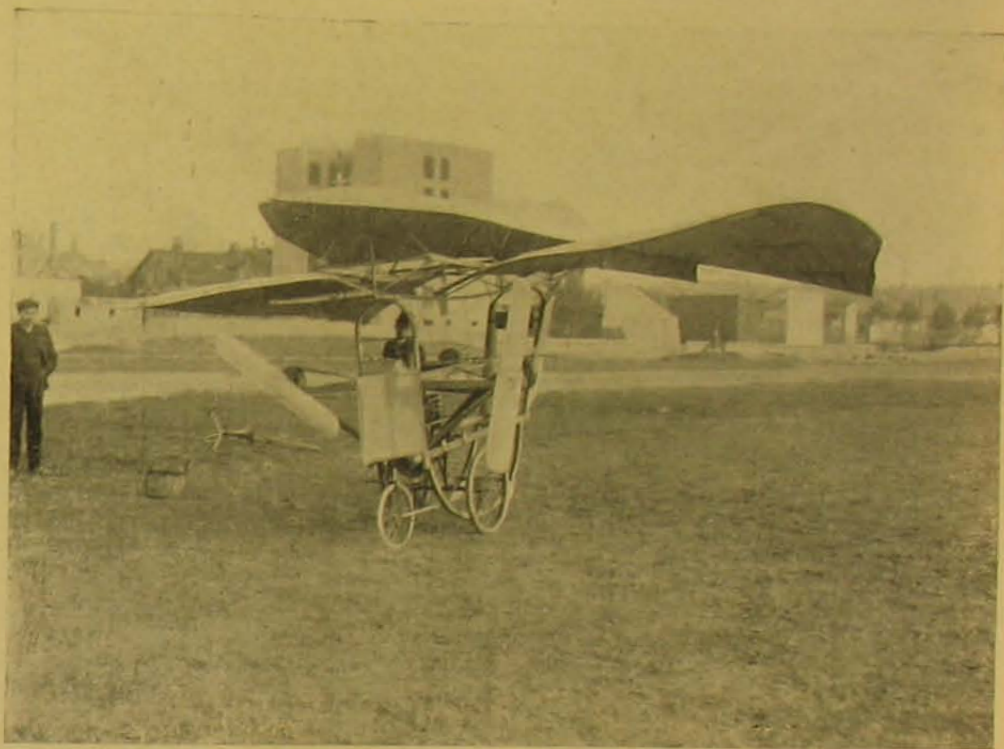
Mindaz a teendő tehát, mely mint rendes szolgálati teendő, a Szolgálati utasítás 27. §-ában felsorolva van, valamint a 69. és 80. §-okban és a Szolgálati utasítás más szakaszaiban előforduló hasonló utasítás, midőn a csendőrség saját maga — rendes kötelességszerűleg végez valamit, tevékenységet fejt ki: *csendőri szolgálat*, ellenben mindaz, a mit polgári tisztviselők felhívása folytán valamely törvényes rendelkezésnek más közegek által történő akadálytalan végrehajtásának biztosítására, az ellenszegülés megtörésére, vagy a polgári tisztviselő személyének megvédésére tesz: *csendőri karhatalom*.

Végül szabad legyen egy példát hoznom fel a csendőri karhatalom és csendőri szolgálat illusztrálására.

Tagosítás volt a Jádvolgyén, az egyik falu batárán, hol a lakosok egy része imitt-amott a hegyek oldalán vagy erdőben épített volt magának házat. A tagosításkor a nagybirtokos, kinek jogos birtoka volt a falu határának nagyobb része, közigazdasági érdekeit látva veszélyeztetve azáltal, ha azok a minden rendszer nélkül épített lakások az ő földbirtoka közé ékelődnek: azért azt a jogos óhajtaát fejezte ki, hogy ezek a lakások és apró birtokok más alkalmas földdel kicserélthessenek. A lakosok némely részével nem sikerülvén a kiegyezés, kényszer útján jelölte ki az új birtokokat. Ezek azonban nem nyugodtak bele s megfenyegették a kiküldött bírót, hogy ha mérnököt visz ki a végből, mert ők nem hajlandók kiköltözni mostani helyükből. A bíró attól tartva, hogy a kimenetelkor csakugyan beváltják fenyegetésüket az illetők, csendőrökkel jelent meg a helyszínén s a zajongók a csendőrszuronyok láttára megfélemledve, nem akadályozták a bírói eljárást.

Habár itt a csendörök semmit nem tettek, mint csupán fegyveresen megjelentek: megjelenésük mégis *csend-*

Stoeckl monoplánja.

A Russia kormányozható léghajó rajkája.

Újabb repülőgépek.

őri karhatalom volt, mert polgári közhivatalnok személyének megvédése s törvényes rendelkezése véghezvitelének megakadályozása lehetetlenítése céljából voltak kirendelve, tehát nem rendes szolgálati teendők végzése, hanem külön hatósági hivatalnok rendelkezése folytán jelentek meg.

Egy másik esetben a törvényszék 10 körösfalvi legényt ítelt el súlyos testi sértésért 4—4 havi fogházra és pénzbüntetésre. Halasztást kapván, a kiszabott időben a büntetés kiállása végett nem jelentek meg s ezért az illető csendőrre felhivatott az elítélteknek a törvényszéki fogházba bekisérésére. Az őrsparancsnokság három csendőrt bizott meg, kik a legényeket felkeresték s minden ellenkezés nélkül bekisérték a fogházba.

Ez a csendőrök részéről nem csendőri karhatalom, hanem *egyszerű csendőri szolgálat* volt. Mert hiszen sem nem a fenyegetett törvényesség biztosítására, sem nem a megzavart közrend helyreállítására jelentek meg Körösfalván, hanem megjelentek azért, hogy a határidőt elmulasztó legényeket bekisérjék a fogházba s ezt az utasításukat teljesítették is, a nélkül, hogy végrehajtásában bármily ellenszegülést is le kellett volna győzniök. Vagyis ezek a csendőrök *rendes szolgálati teendőt* végeztek, a mit a szolgálati utasítás 27. §-ának 1. pontja, 29. §. első bekezdése, 30. §-a és 117. §-a kötelezővé teszi.

Ezeknek a csendőröknek eljárása csak akkor vehette volna fel a karhatalom jellegét, ha a legények megtagadták volna az engedelmességet s ellenszegüléssel kényszerítették volna a csendőröket az erőszak alkalmazására.

*

Befejezésül a fentebb elmondottak következményeként meg kell jegyezni, hogy *ahoz, miként a csendőrség szolgálata karhatalommá minősüljön*, okvetlenül szükséges, hogy a csendőrség, vagy a szolgálat *színhelyén levő személyt lőmögassí, vagy a fenyegetett törvényesség vagy a törvényes rendelet végrehajtásának biztosítására vagy ellenszegülésnek erőszakkal leküzdésére szolgáljon.*

Igy a csendőrségnek *minuten olyan szolgálata, amely a hatósági határozat végrehajtását akadályozó ellenszegülés megtörésére vagy elhárítására irányul: csendőri karhatalom képez.*

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

Egy rablógyilkossági eset kiderítése.

Irtta: Dobai Mihály ez. őrmester.

Múlt év tavaszán a várnai őrsöt Sztrecsény község előjárósága arról értesítette, hogy batáruban a híres Sztrecsnói vár alatt, a Vág folyó partján egy ismeretlen férfhullát találtak a vízszélen fennakadva.

A vett értesítés után Varga István őrmester, várnai őrsparancsnok, egyik csendőrével azonnal szolgálatba indult.

A hullát a jelzett helyen megtalálták s nehogy a víz tovább sodorja, azt a partra buzatta s az esetről a zsolnai szolgabírói hivatalnak távirati jelentést tett, ők pedig a bíróság kiszállatáig a helyszínen maradtak.

Még ugyanaz nap megérkezett a hulla megvizsgálására a szolgabíró a járásorvossal. Az orvos a hullát megvizsgálta s azt állapította meg, hogy az illető azelőtt valószínűleg 2—3 héttel került a Vágba; büntény nem látszik fenforogni.

Varga őrmester ezek hallatára az orvos figyelmét felhívta, hogy a hulla homlokán, a mellén és a jobb karján gyanús sérülések és zuzódások vannak, mire az orvos azt felelte, hogy mindazokat akkor kapta a folyóban levő kövektől, mikor, valószínűleg öngyilkossági szándékkal a folyóba ugrott, részint pedig azalatt, míg a víz magával sodorta.

A szolgabíró, az orvosi vélemény alapján, a hullának a bullaházba való elszállítását és onnét leendő eltemetését elrendelte s azzal eltávolztak.

Varga őrmester a történet után a hullát egész alaposan megvizsgálta és az orvos kijelentésével ellentétben úgy találta, hogy a homlokán és mellén levő sérülések nem zuzódástól származnak, hanem azok mély lyukak, melyek késszurásból vagy lövésből származhatnak, a jobb kar alsó szára pedig el van törve.

Ennélfogva nem engedte a hullát onnét eltávolítani, hanem a trencsényi kir. ügyészségnek a helyszínről az orvosi vélemény és saját észleletéről távirati jelentést tett, kérve a hulla felboncolását, mert szerinte határozottan gyilkosság és nem öngyilkosság esete forog fenn.

A kir. ügyész a távirat vétele utáni napon ki is szállt a törvényszéki orvossal a hulla boncolása végett. Az őrmester ekkor újból jelentette a történeteket és saját észleleteit, mire a hullát boncolás végett a hullaházba szállították.

Az orvos a boncolás eredményeképp csakugyan megállapította, hogy az illető mellén levő sérülés késszurástól származik, mely a szívet is érte és feltétlen halált okozott; a balántékon levő sérülés pedig közvetlen közelből történt s állítólag forgópisztolyból való lövés okozta, s a lövedéket a koponyában meg is találta. A jobb alsókar pedig el volt törve, hogy ezt még életében mások törték-e el, vagy a vízbeesés közben tört el, arra nézve a boncolás támpontot nem nyújtott.

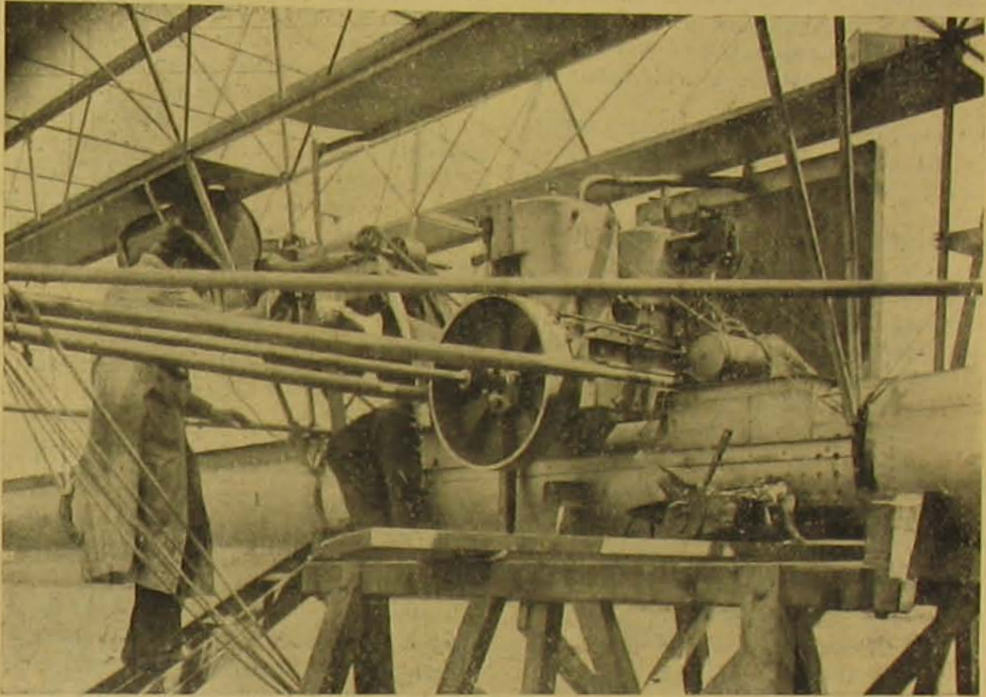
Ezeket kívül az orvos még megállapította, hogy az illető 24—28 éves körüli mintegy 170 cm. magas erős férfi lehetett, s hogy először az illetőt meggyilkolták s azután került a Vág folyóba. A ruhájának zsebeiben semmit sem találtak, melyről a meggyilkolt kilétét sejtteni lehetett volna.

Ennek kiderítése már a járőrré hárult.

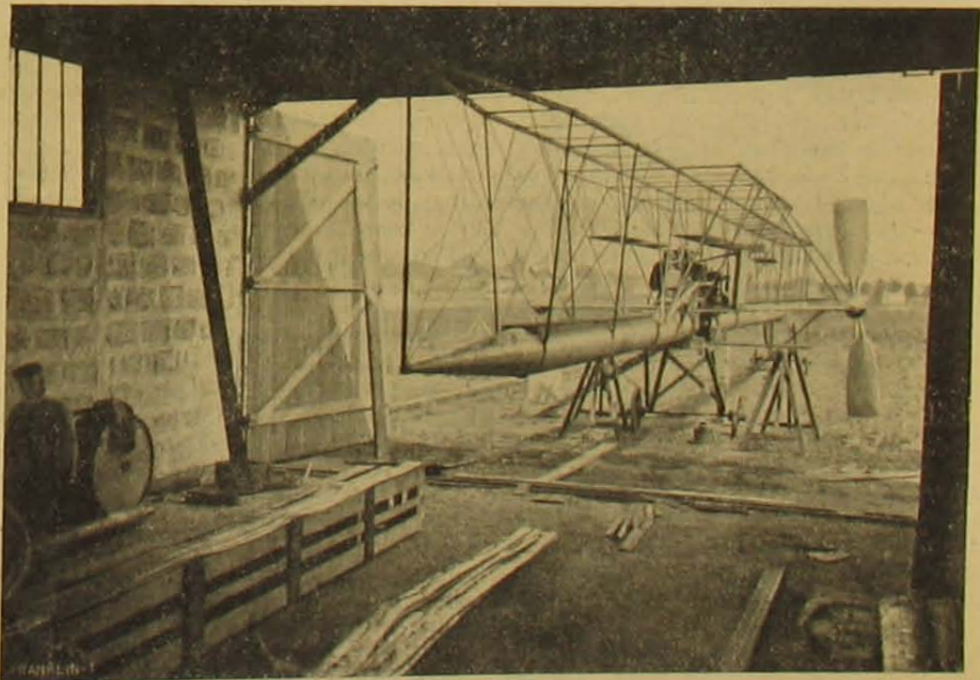
A járőr a Vág melletti községekben kezdte meg a nyomozást, mert ott vélte megállapítani a meggyilkolt kilétét. Ezen nyomozás közben eljutott egész Rózsahegyig s itt az őrsön megtudta, hogy 3 héttel előbb az ottani fonógyárban dolgozott 24 éves Magyar gépész eltűnt anélkül, hogy bárki is sejtene, hogy hol van, hová lett s azóta nem látta senki, a gyárban megtudta az eltűnt nevét és lakását, hogy az a Vág tulsó oldalán lakott, egy özvegy aszonymánál. Azután fálkereste az özvegyet, kinél az eltűnt lakott.

Ez előadta, hogy lakója azelőtt 3 héttel szombaton reggel elment a fonógyárba, a hol mint gépész volt alkalmazva s azóta vissza nem tért, nem tudja hová lehetett, a ruháját és mindenét hátrahagyta. Az őrmester kérdésre: hogy milyen ruha volt rajta, mikor utol-

Wellmann repülőgépek motorja.

Wellmann repülőgépek váza.

Újabb repülőgépek.

ára eltávozott, az asszony részletesen megnevezte és az mindenben megegyezett a meggyilkolton talált rubával. A kora és nagysága is mindenben megegyezett az orvos állításaival; szóval a meggyilkolt személyét, sikerült megállapítani, csak a gyilkosok felderítése volt bánta.

Varga őrmester először is a volt lakásadónót kérdezte ki, hogy voltak-e az eltűntnek barágosai, mire az azt felelte, hogy igen jó ember volt, mindenki szerette; barágosa nem volt.

Az őrmester ekkor a fonógyárba ment s ott megtudta, hogy az eltűnt gépész szombaton este megkapta a 24 korona heti fizetését s azzal eltávozott a gyárból, hová többet vissza nem tért. Majd a munkások között puhalt s ezek között akadt olyan, a ki az eltűnt gépészt említett szombat este a gyár átellenében levő korcsmában látta bárom gyári alkalmazott társaságában mulatni. Ezeket a korcsmáros megnevezte és előadta, hogy négyen együtt éji 1 óráig szépen mulattak, ekkor azonban, nem tudja hogy miért, összeveszttek és hallotta, hogy az eltűnt, a többi bármat rongyos tótnak nevezte, azok meg a magyar Istenét szidták, mert a gépész nagy magyarnak tartotta magát, a többiek meg szláv érzelmű tótok voltak. Az összekocczás után az eltűnt kifizette, az akkor kitett 2 korona tartozását s azzal a korcsmából elment. A többiek is mindjárt utána kifizették a tartozásukat és szintén eltávoztak.

Ekkor az őrmester ismét visszament a gyárba, és ott a megnevezett három munkást egy külön helyiségben, egyenként kikérdezte, kik beismerték, hogy az eltűnt egyénnel a jelzett este a korcsmában együtt mulattak, azt azonban mind a hárman tagadták, hogy a gépészszel összeveszttek volna, arról meg épen hallani sem akartak, hogy a nevezettet meggyilkolták volna, mind azt állítván, hogy a korcsmából egyenesen lakásukra mentek és a gépészszel többé nem találkoztak.

Varga őrmester előtt azonban ideges, izgatott viselkedésük igen gyanusnak tűnt fel, minélfogva előzetes őrizet alá vette őket s az egyik lakásán házkutatást tartott, melynek során a kamrában elrejtve megtalált egy kimosott férfinadrágot és kabátot, melyekben a mosás daczára nagy vérfoltok voltak láthatók s azon kívül talált 1 drb. 5 tölténnyel és 1 kilótt tölténnyelvel megtöltött 9 mm.-es forgópisztolyt, a melynek a markolata szintén véres volt.

Mikor a talált tárgyakat megmutatta az illetőnek, ez meglepetésében beismerte, hogy a gépészt ők ölték meg hármán, mert az őket a korcsmában mindenféle rongy tótoknak nevezte és szidalmazta s ezért megharagudtak reá és mikor baza felé ment, ők utána menve a Vág hidján utólérték s a földre teperve, késsel mellbe szúrták, mivel akkor is szitkozódva védekezett, a kezét is eltörték, majd mikor már nem mozdult, a zsebéből kivették az ott volt 22 koronát és a 6 töltéssel megtöltött forgópisztolyból, nehogy magához térjen, egyszer halántékon lötték, azután pedig a hídrol a Végba dobták, hogy a víz hadd vigye el, s így azt gondolják, hogy az illető öngyilkos lett. A tőle elvett pénzen pedig megosztzkodtak.

Ennek az egynek beismerő vallomása után a másik kettő még tagadni próbált, de mikor az őrmester részletesen előadta előtük az esetet, a mint a gyilkosság történt és megmutatta a véres forgópisztolyt, látván, hogy

tagadásuk hasztalan — tetteiket szintén beismerték. Tettesek elfogva az ottani kir. ügyészségnek átadattak.

A jelen esetben a járőr alapos és okeszerű megfigyelése s ekként szerzett tapasztalata folytán derült ki, a szakértői véleménnyel szemben is, hogy büntett esete forog fenn; s a járőr bár egy rejt lyes gyilkossági esettel állott szemben, amely előtte ismeretlen egyénnel és ismeretlen helyen követtetett el, még sem rettent vissza az eléje tornyosuló nehézségektől, hanem időt és fáradságot nem kímélő kitarlással beható nyomozás tárgyává tette az esetet, helyes és észszerű következtetések mellett sikerült azt a legszebben kiderítenie és a tetteseket az igazságszolgáltatás kezébe juttatnia. S mindez a járőr helyes és éles ítélőképeségének és annak az eredménye volt, hogy még a szakértői vélemény által sem hagyta magát kötelessége szigorú teljesítésétől eltántorítottatni.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

A tavak és folyók hatása a zivatarokra.

E cím alatt Szalay László érdekes följegyzéseket közöl a «Természettudományi Közlöny» legutóbbi füzetében, melyből mi is átvesszük az alábbiakat.

Zivatarok keletkezésekor nemcsak a légköri állapotok, hanem a vidék helyi viszonyai is nagy hatással vannak a zivatar kifejlődésére.

Breu György, a ki a zivatarok fejlődését a felső-bajorországi tavak környékén vizagálta, úgy tapasztalta, hogy az Ammer- és Würmsee között, továbbá a Chiemsee tájékán keletkezik a legtöbb zivatar. Bezöld tanár is ezt a tájéket tartja a zivatarok kifejlődésének főfőszékül. De ebből még nem következik, hogy minden zivatar a helyi viszonyok hatására vezethető vissza, mert azok a zivatarok, a melyek nyugatról és északnyugatról széles zivatarhomlokzattal és gyakorta 50 km. óránkénti sebességgel vonulnak fel, nem helyi eredetűek. A tavak környékén keletkező zivatarok az előbb említettéktől abban különböznek, hogy zivatarhomlokzatuk, valamint sebességök egész jelentéktelen és hogy északkeleti irányban vonulnak.

Bajorország nagyobb tavainak környékén a zivatarkezdés a nyári időben majdnem mindennapos jelenség, úgy, hogy a zivatarok száma évenként 70—80-ra rúg.

De nemcsak a tavak, hanem az erdőborította vidék, a láp és mocsarak is. miként azt Günther bebizonyította, nagyban előmozdítják helyüzt zivatarok kifejlődését. Másfelől azonban az erdők és tavak, valamint a folyók bizonyos fajtájú zivatarok kifejlődését késeletetik sőt gyengébb zivatarokat a tavak el is oszlathatnak, a nagyobbakat pedig a part mentén megállásra bírják, úgy hogy a zivatarok csak a kellő erő összegyűjtése után vonulnak el a tavak fölött. Nálunk sem ritka eset, hogy a keletről jövő zivatarok a Dunát nem lépik át, úgy szintén a nyugatról jövőket a Duna megakadályozza abban, hogy keletre vonulbassanak. A sok példa közül csupán az 1903. június 18-iki zivatart akarom felhozni, a mely keletről jöve, a Dunától keletre eső megyék területén, tíz erdélyi megyét kivéve, aznap mindenütt jelentkezett, de miként az akkor kiadott térképen látható, vonulási irányának a Duna éles határt vont. Nemkü-

Merkur kerékpárok

Osztendőrési alkalmazottak kerékpárból 30 kor., alkatrészekből és gummikból 20 % árengedm. részesülnek. Árjegyséket ingyen és bérmentve küld

DÉRY EDE

kerékpár- és vasrúgép nagyraktár

SZEGED.

legnőmabb gyártmány, gyönyörű kiállítás, rendkívül olcsó árak teljes jóállás mellett. Csekélyhavi részletfizetésre.

—Gummik, alkatrészek rendkívül olcsó áron.—

lönben ilyen éles határt látunk az 1903 évi augusztus 10-iki zivatar vonulásában, ez alkalommal a zivatar nyugatról keletre vonult és pedig délután 6—9 óra között Pozsony, Nyitra, Trencsén, Moson, Sopron, Vas, Zala, Somogy, Baranya, Veszprém, Tolna, Fejér, Esztergom, Győr és Komárommegyék érintésével húzódott a Duna mentéig, a honnét azután teljesen elszórt, olyannyira, hogy az napról se a dunamelléki, se pedig a beljebb fekvő közegekből, vagy keleti megyékből nem érkeztek zivatarjelentések.

Breu szerint, ha az ég borus a tavak fölött, a helyi zivatark könnyebben vonulnak el éjjel, mint nappal. Így például Breu több ízben megfigyelte, hogy Wiessee fölött egy helyi zivatar sem tudott elvonulni, hanem irányát dél felé véve, egy kanyarodással ismét kelet felé vonult el. Jellemző zivatarválasztónak tekintendő a Chiemsee, a mely nemcsak a zivatark irányát változtatja meg, hanem kisebb zivatarkat egészen megeemissit. Hasonló tüneteket észlelhetünk nálunk a Balatonon, a mely, ha nem is semmissiti meg a kisebb zivatarkat, de vonulásukat meglassítja és irányukat eltéríti. A tavak e hatásának Breu szerint az az oka, hogy fölöttük állandóan lefelé irányuló légáramlat van, mely a zivatarknak azt a törekvését, hogy vonulásuk megkönnyítése céljából a levegőállapotot meglazítsák, megbiúsítja.

Erk léghajón tett útjai alkalmával úgy tapasztalta, hogy a folyamok összes kanyarolatai a felbő palástján visszatükröződnek, a mi szerinte arra enged következtetni, hogy a vizek és felhők között bizonyos összefüggés van, mely leginkább a zivatark képződésénél és lefolyásánál mutatkozik. Így a helyi jellegű, mint a más irányból vonuló zivatark villámcsapásainak nagy része, főleg a kedvező lefelé való áramlás miatt a tavakat éri, azért Bajorországban bár a zivatark néha elég gyakoriak, a villámcsapás aránylag mégis kevés kárt okoz. E mellett tanuszkodhatnak mindama községek és városok is, a melyek a Duna, Tisza vagy a Balaton partja mellett épültek. Budapesten évente átlag 18—20 zivatarkos nap van és a lesújtó villámok, bár számuk minden egyes zivatarnál 3—40 ig terjedhet, vagyis évenként 50—800 a lesújtó villámok száma, mégis évenként alig észlelnek egy-egy villámcsapás okozta kárnál többet. Itt a Duna alkotja azt a nagy kondenzátort, a mely a villámcsapásokat magába fogadja.

KÉPEINKHEZ.

Ujabb repülőgépek.

Alig mulik el nap a nélkül, hogy ujabban feltalált vagy tökéletesített kormányozható léghajóról vagy repülőgépről ne értesüljünk. A feltalálók egy része ugyanis a kormányozható léghajó, más része pedig a repülőgép által reméli és állítja megoldhatónak a levegő meghódításának problémáját. Kísérletezések is folytak, s hiába végződik rendszeren kudarczezal a felszállások, hiába történik egyik szerencsétlenség a másik után, mégis ujabb és ujabb felszállásokról kapunk híreket. Csak pár nappal előbb olvastuk a Zeppelin II. kormányozható léghajó balesetét, a mely 36 órai utját egy körtében fennakadva végezte be, egy-két nappal később már a bécsi repülőgép katasztrófájáról értesülünk, hogy pár kiterőszakolt fordulat után egy világitó

udvarban találta fel a biztos révet s a tűzoltók segítségével mentette meg úgy a gépet, mint utasait a végelpusztulástól.

Mindezek daczára folyton erősebb lesz az emberiségben a repülés problémájának megoldására s a levegő meghódítására irányuló törekvés, a melyben nagy anyagi segítséget nyernek az egyes államok hadügyi kormányai részéről, mert azok és százezreket áldoznak erre, csak-hogy a repülés titkát maguknak monopolizálhassák. Sőt már magánosok se sajnálnak áldozatot hozni e téren, mert — mint hírlik — nebány magyar főúr is rendelt már repülőgépeket.

Ilyen kereslet mellett nem csoda, ha ujabb és ujabb kísérletezők akadnak, a kik az eddigi szerencsétlenségknél tapasztalható nyak elosztatásán fáradozva, legalább szerintők, mindig tökéletesebb műveket állítanak elő.

A jelen számunkban közölt képeken egy ujabb kormányozható léghajót és két repülőgépet mutatunk be olvasóinknak.

HIREK.

Eljegyzés. Szamosfalvi Panajott Sándor halnagya, a pozsonyi 2. szakasz parancsnoka eljegyezte Dömötör Innocentia urhölgyet Pozsonyban.

Utonálló cigányok. A biharmegyei ökrösi örsről a beéli vásárügyeletre vezényelt Berki Barnabás csendőr és Horváth Imre próbacsendőrből állott járőr június 2-án bajnali bárom és négy óra között, Beél község batárában Kovács Valér és Kovács Trifu rabláással terbelt kóbor cigányokat utonálláson tettenérte. A két cigány a járőr láttára megfutamodott a ruenekülés közben az őket üldözőbe vett járőrre forgópisztolyból, találat nélkül rálöttek. A járőr tagjai erre szintén löfegyvert használtak, Berki csendőr négy, Horváth próbacsendőr pedig két lövést intézett eredmény nélkül a cigányok ellen. Kovács Valér cigányt a fegyverhasználat után a járőr elfogta, Kovács Trifu cigánynak azonban sikerült elmenekülnie. Nyomozás folyamatban van.

Korcsmai verekedés. A biharmegyei Nagybarádon június 1-en délután keletkezett korcsmai verekedés alkalmával szolgálatilag fellépett Hurezán Miklós csendőrt Argyelán Péter révi lakos megtámadta és szuronyát megragadva, lefegyverezni akarta. Hurezán Miklós csendőr szuronyát támadója kezéből visszarántotta és azzal azt gyomron szurva, könnyen megsebesítette.

Ellenszegülések. Szitárcsik Antal csendőr május 31-én éjjel 1/12 órakor szolgálatjelzés közben a sárosmegyei Radács községben neki ellenszegült Kovács Mátyás radácsi lakos ellen kardot használt. Barasics Kálmán cz. örmester a győrmegyei Gönyü községben, május 30-án este hét órakor, szolgálatjelzés közben, Bankó Károlyné ottani lakos ellen, ellenszegülés következtében szuronyt használt. — Végül a tolnamegyei Madocsa községben, május 31-én este Sternát József szolgálatban állott próbacsendőr, Magyar István ellenszegülő madocsai lakos ellen szintén szuronyt használt. Az ellenszegülők által szenvedett sérülések mindegyike könnyű természetű.

KÜLÖNFÉLÉK.

Milyen öreg a papiros. A papírt, a mint az már ismeretes, a khinaiak találták föl, de Európába csak a kereszties badjáratokal hozták be. Németországban 1190-ben, Franciaországban 1250-ben kezdték megismerni a papírt. Nemrégben a Gobi-sivatagban egy város romjaira akadtak és az egyik házban nagymennyiségű ókinai kéziratra bukkantak. Az írások egy része fapálczikákra volt vésvé, részben pedig papírra festve. Az írásokat újabban megfejtették és kétségtelenül megállapították, hogy a papír a Krisztus születése utáni 265 esztendőből való. Kínai források szerint a papírt már Krisztus előtt a második században ismerték. — A Gobi-sivatagban talált papírszálakból ítélve, abban az időben a papírt növényi rostokból készítették. Annyi bizonyos, hogy olyan nagy elterjedtségnek még egyetlen iparcikk se örvendett, mint épen a papír, mely ma már a legszükségesebb cikkek egyike és az egész világgal megismertet a könyvek, újságok révén.

Homok mint gyógyítószer. A homokot eddig csak izzasztó iszapfürdőknél alkalmazták. Most azonban — mint Amerikából híre érkezik — mint szépitő- és gyógyítószer más alkalmazásához is jut a homok. Egy kisasszony: Mary Windsor, Boston vidék lakosságának a homokot ajánlja mint testet erősítő és szépitő szert. Nem közönséges homokról van itt szó, hanem arról a finom, vörös porról, a melyet a Missisipi a partjairól lemos. Windsor kisasszony tizenkét év óta ilyen homokot eszik, bevallása szerint kitűnő egészségnek örvend s éppen ezért mint a homokévé főpapnöje szerepel. Olyan csodálatos hírek kelnek szárnyra a mise hatásos gyógyítómódjáról, hogy már most is nagy számban vannak homokot eszniek. A homok mint szépitószer is kitűnően bevált. Az elért hatásos oly híressé tették a Missisippi homokját, hogy egyenesen erre a célra készítettek eszközökkel kiszedik a vízből, átszűrlik, megszáritják és zsákokba rakva viszik Bostonba, a hol aztán jó pénzért árásitják.

Drága hegedűk. Londonban egy árverésen közelebb Antonio Stradivari «Le Mercure» nevű hegedűje több mint 22.000 koronán kelt el. Ez a legnagyobb ár, melyet árverésen hegedűért fizettek. Magánúton Grawfordnak «A Messias» nevű Stradivari-hegedűjeért 49.000 koronát adtak. A «Merkure» száz évig volt a Bisley belga család birtokában s legutóbb W. B. Avery volt a tulajdonosa. Ugyanez árverésen egy Montagna-féle hegedűért 4000, egy Amatieréért pedig 3000 koronát adtak.

Szerkesztői üzenetek.

A szerk. bizottság névtelen levelekre nem válaszol, kéziratot vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivétel s olyeseteken válaszol, ha a válasz, kényeségénél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek. Szolgálatlalt kapcsolatos kérdésekre csak az esetben válaszolunk, ha a kérdés általános és fontosabb jelentőségű szolgálati ügyet érint, akkor is a felvetett és a tárgy lényegének megfelelően szövegezett kérdés előrehozatalával, hogy az adott válasz mindenki által megérthető legyen s így a felesleges kérdézősködéseknek eleje véteassék. Épp ily módon adjuk meg az általános műveltséget előmozdító válaszokat is.

Z. J. csendőrr Körmöczbánya. Sehol sincs előírva, hogy nem szabad, de mi azt hisszük, ha valamely előjárója meglátná, feltétlenül megiltaná a viselést, mert az komoly emberhez nem illik, de főleg csendőrhöz nem! Kinevetnék vele. Ajánljuk olvasás el a Szolg.-szab. I. rész, 4. §. 18. pontját.

T. örs. Magánúton nem lehet beszerezni.

P. V. őrstő Gyergyóholló. Kérelmőt — sajnálatunkra — nem teljesíthetjük. Ajánljuk azonban, hogy jövőbeni esetleges pályázataihoz igényjogosaltsági igazolványának egy, a szárnyparancsnokság által hitelesített másolatát csatolja s az eredeti példányt tartsa meg.

M. M. őrstő Gesztely. Nem avatkozhatik bele. Sajtóbiróság elé tartozik.

Vitatkozók. 1. A khg. btkv. határozott intézkedéseket nem tartamaz ugyan, de azt hisszük, hogy az eljárás a 127. §-ba ütköző kihágás címén megindítható. — 2. Polgári életben is viselheti.

Hosszasan vezényelt. 1. Gazdálkodási ügy; elbírálásra a szárnyparancsnokság van hivatva! forduljon sérelmesnek vélt ügyével oda. — 2. Időtartam sehol előírva nincs. 3. Az órs gazdasági átalányából szerzendő be.

L. Á. csendőrr cz. örsv. Nagyszentmihály. Olvassa el lapunk f. évi 20. számában «Várakozó»-nak adott válasziukat.

G. J. csendőrr Nagybecskerek. A kérdéses fegyverhasználati eset annak idején nem adatott a szerkesztőség tudtára; ennyi idő múlva pedig annak közlése már nem időszerű. Egyébiránt, reméljük, hogy nem azért használt fegyvert, hogy a Csendőrségi Lapok-ban szerepeljen?

F. örsvezető Mátészalka. Az altisztek részére fenntartott állások között gátmesteri állás nincs. Közelebbi felvilágosítást valamely folyamatszabályozó társulatnál nyerhet.

1386. A khg. btr. 122. §-ába ütköző kihágás címén indítandó meg az eljárás.

V. J. A büntető novella 17. §-ában előforduló: «Más mellékbüntetés alkalmazása nincs kizárva» kitétel alatt értendő: 1. Bizonyos szakképzettséget kívánó jogok gyakorlásától való eltiltés; 2. egyes tárgyak elkobzása; 3. külföldi büntetéseket kitétele.

151. sz. örs. Ingeket szállította: Freudinger Mózes, Budapest, Laudon-utca 4. sz. Alsónadrágokat: Magyar textilipar r. társaság Rézsahegy. Zaebkendőket: Klinger Henrik, Budapest, szabadság-tér 11. sz.

B. örsvezető. Nem biszszük, hogy sikerüljön, mert nem látunk elég indokot. Ha mégis megkísérli, úgy a folyamodványhoz mostoha anyja vagyoni állapotát feltüntetés helyhatósági igazolvány, az orvosi bizonyítvány és a családi értesítő csatolandó. 2. Csak a megszakítás nélküli szolgálati idő jöhet figyelembe. Gondolkozz. Kérdése még korai.

B. L. Zártkörű helyiség lévén, a csendőrr semmi körülmények között nem léphet fel.

Kösz. 1. Kérdezze meg örsparancsnokát. 2. Kellő időben közölni fogjuk. 3. Az öszes, a csendőrséget érintő pályázatok lapunk külön rovatában közölve vannak. Közöny ezekről nincs.

Körisfa. 1. Levonják. 2. A perköltséget is ön viseli. 3. Akkor nem. 4. Lehet, csak legyen a ki bizonyítsa.

Sorsjegyek Szeigl Károly őrmester, Csik Miklós őrmester, S. járásőrmester Radnót, Szakács György járásőrmester sorsjegyei nem nyertek. — Mezei Péter őrm. Irja meg milyen város kereszt sorsjegy után érdeklődik, mert olyan több van.

K. J. csendőrr Iharosberény. Illetékes helyről nyert értesítés szerint nem lesz felvéve.

H. J. cz. örsv. 1800 kor.

V. A. őrm. Szilvásvárad. Tudomásul vették.

Tudni öljajtó. A khgbtkv. 80. §-a alá tartozik.

S. örsvezető Bavaniete. Fgy szóles és három keskeny kar-paszomány viselésére jogosított.

Brucker Győző Nándor és Társa
órász, ékszerész. GYŐR 33. sz.

A m. kir. csendőrségnek ingyen és bérmentve küldöm 500 képpel ellátott árjegyzékemet. Kedvező feltételek. — Feltétlen tisztességes kiszolgálás. — Csendőrségi megbízható órák 5 évi jótállással.

HIVATALOS RÉSZ.

Különítmény felállítás.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület szombathelyi szárnyának területén fekvő Tarcsa fürdőben 1909 május 21-én egy 2 főből álló különítmény állítottatott fel.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. VI. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: Magasi Antal járásőrmester, Polgár Péter és Posch István cz. őrmesterek, csendőrségi szolgálati idejük alatt szorgalmuk s buzgó tevékenységük által elért eredményekért, nemkülönböztetve őrséiknek kifogástalan vezetése és rendben tartásáért, alárendeltjeiknek helyes befolyásolásáért.

Horváth István II. cz. őrmester, szárnyirodai segédmunkás, 6 évi irodai alkalmazásában tanúsított ernyedetlen szorgalma, buzgó tevékenysége és magaviseletéért.

Csillag János czimz. őrmester, 12 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén szorgalma és buzgó tevékenysége által elért eredményekért, valamint őrsének rendbentartásáért és alárendeltjeinek helyes befolyásolásáért.

Béla Mózes cz. őrsvezető II.-od altiszt, az 1908. év folyamán a közbiztonsági szolgálat terén tanúsított szorgalma, buzgó tevékenysége és szép eredményekkel járt hasznos működéséért.

Pál János czimz. őrsvezető II.-od altiszt, 16 rendbeli lopás büntetést és 6 rendbeli lopás büntetése kísérletét elkövetett tolvajszövetkezet tagjainak 104 órai ügyes, tapintatos és fáradságot nem ismerő nyomozás során eszközölt kiderítéseért és a bűnjelek nagy részének megszerzéseért.

Névváltoztatás.

A m. kir. V. sz. csendőrkertület állományában:

Süket Ferencz csendőr vezetéknévét, a m. kir. belügyminiszter urnak folyó évi május 10-én 54523/V-b. szám alatt kelt engedélye alapján „Szabó-ra” változtatta.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. VI. sz. csendőrkerületi parancsnokság által: Gál János csendőr csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett szorgalmas és buzgó tevékenységeért.

Király Sándor csendőr, egy 16 rendbeli lopás büntetést és 6 rendbeli lopás büntetése kísérletét elkövetett tolvajszövetkezet tagjainak 104 órát igényelt, tapintatos és fáradsztó nyomozás után történt kiderítése és a

bűnjelek nagy részének megszerzése körül tanúsított eredményes közreműködéséért.

Törzsőrmesteri vizsga.

1909 május 15-én:

A m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában: Groesli Gyula cz. őrsv. és Andrekovic Ádám csend. cz. őrm. a törzsőrmesteri vizsgát „jó”:
a m. kir. VIII. sz. csendőrkertület állományában: Széman Pál cz. őrsvezető „megfelelő” eredménnyel letették.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. sz. csendőrkerület állományában: Péterfi István csendőr, Kisujszállási Máriával, 1907 máj. 20-án, Szatmárnémetiben.

Bálint István cz. őrsv., Stranczki Anna Máriával, 1909 ápr. 12-én, Gyéresen.

A m. kir. II. sz. csendőrkertület állományában: Gáspár János őrm., Lungavel Terézzel, 1909 ápr. 18-án, Krassován.

Nagy Lajos cz. őrm., Jakab Juliannával, 1909 apr. 24-én, Nagybarsányban.

Vendling János cz. őrsv., Kranker Annával, 1909 máj. 2-án, Valkányban.

Oláh Gábor cz. őrm., Joó Katalinnal, 1909 máj. 1-én, Torontálvásárhelyen.

Falb Ferencz cz. őrm., Tézsla Rozinával, 1909 máj. 1-én, Makón.

Boga György csendőr, Harmath Erzsébettel, 1906 decz. 1-én, Magyarakanizsán.

Kollár Péter csendőr, Forró Máriával, 1907 nov. 26-án, Bácsalmáson.

Kiss G. Lajos cz. őrsv., Spiller Margittal, 1907 aug. 14-én, Kiskunfélegyházán.

A m. kir. III. sz. csendőrkerület állományában: Bíró István cz. őrsv., Szentpéteri Erzsébettel, 1909 ápr. 15-én, Jászkiséren.

Szigeti János cz. őrsv., Bretska Katalinnal, 1909 ápr. 20-án, Bezdánban.

Barna Mibály cz. őrm., Osváth Zernával, 1909 ápr. 12-én, Kóródszentmártonban.

Szmlkó Ferencz csendőr, Travnik Borbálával, 1907 aug. 6-án, Szolnokon.

A m. kir. IV. sz. csendőrkertület állományában: Marozsán József cz. őrm., Balázs Erzsébettel, 1909 máj. 9-én, Vásárosnaményban.

Roszina László cz. őrm., özv. Docskal Ferenczné szül. Cservenka Máriával, 1909 máj. 8-án, Puhón.

Faragó József csendőr, Sztraka Anna Máriával, 1906 ápr. 26-án, Bártfán.

Debreczeni Dénes cz. őrm., Papp Ilona Antóniával, 1909 ápr. 18-án, Szarvasbázán.

Kőrösi Elek, cz. őrm., Pogány Eszterrel, 1909 ápr. 14-én, Kömörön.

Dunka István cz. örsv., Belyus Máriaival, 1909 ápr. 22-én, Varannón.

Szöke János cz. örsv., Ruzsinszky Margittal, 1909 máj. 1-én, Sátoraljaújhelyen.

A m. kir. V. sz. csendőrkerület állományában:
Zsebe István cz. őrm., Magassy Ilonával, 1909 máj. 22-én, Körmenten.

Horváth Sándor czimz. örsv., Fülöp Máriaival, 1905 márcz. 5-én, Alcsuton.

Csohay Géza cz. őrm., Németh Annával, 1909 máj. 3-án, Pozsonyban.

Etédi Ferencz örsv., Pethó Juliannával, 1909 máj. 8-án, Tordán.

Ludányi József járásőrm., Mibaliczka Ilonával, 1909 ápr. 4-én, Korponán.

Valuch Lipót örsv., Horváth Borbálával, 1909 máj. 16-án, Balonyiban.

A m. kir. VII. sz. csendőrkerület állományában:
Toma Zakariás cz. örsv., Patka Teréziával, 1909 ápr. 23-án, Borszéken.

A m. kir. VIII. sz. csendőrkerület állományában:
Korponai Lajos örsv., Bellák Ernesztinával, 1909 ápr. 17-én, Püspökladányban.

Varga János cz. örsv., Herbály Juliannával, 1907 szept. 25-én, Mezőtúron.

Panyik Lajos csendőr, Szalai Máriaival, 1908 nov. 12-én, Bián.

Papoczi Lajos cz. őrm., Lajos Piroska Máriaival, 1909 ápr. 26-án, Szatmárnémetiben.

Mészáros Mihály örsv., Tóth Máriaival, 1909 ápr. 20-án, Csengersimán.

Egy hivatalozolgai állás a belényesi m. kir. adóhivatalnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 160 kor. Ruhailletmény 100 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a nagyváradi m. kir. pénzügyigazgatóságához 1909 július 15-ig.

Egy irnoki állás a magyarláposi kir. járásbiróságnál. Fizetés 1400 korona. Lakpénz 400 korona. Magyar nyelv szóban és írásban és a román nyelv ismerete. Hat hónapi próbaszolgálat. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a dési kir. törvényszék elnökéhez 1909 június hó 29-ig.

Egy irnoki állás a lugosi kir. törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 480 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a lugosi kir. törvényszék elnökéhez 1909 június 24-ig.

Egy hivatalozolgai állás a győri kir. törvényszéknél vagy esetleg a törvényszék területén levő valamelyik járásbiróságnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 160—300 korona, esetleg természetbeni lakás. Ruhailletmény 100 korona, esetleg természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a győri kir. törvényszék elnökéhez 1909. évi június hó 25-ig.

Egy útmeisteri állás Miskolcz városánál. Fizetés 1500 korona. Lakpénz 360 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények Miskolcz város főispánjához 1909. évi június hó 23-ig.

Egy irnoki állás Pozsony vármegyénél. Fizetés 1400 korona. Lakpénz 400 korona, illetőleg 70 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Három havi próbaszolgálat. Négy középiskolai osztály. Kérvények Pozsony vármegye főispánjához 1909. évi június hó 30-ig.

Egy fogházőrmesteri állás a kolozsvári kir. főügyészség területén. Fizetés 1000 korona. Lakpénz 380 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a kolozsvári kir. főügyészséghez 1909. évi július hó 8-ig.

Egy szolgai állás a budapesti magyar kir. tudományegyetemen a II. chemiai intézetnél. Fizetés 1000 korona. 300 koronáig emelkedhető pótlék. Lakpénz 400 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Az intézet helyiségeinek tisztogatása, küldőcsozsolgálat és egyéb szolgai teendők. Próbaszolgálat. Kérvények a budapesti tudományegyetem rektori hivatalához 1909. évi július hó 3-ig.

Egy irnoki állás a pécsi kir. törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 640 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a pécsi kir. törvényszék elnökéhez 1909 június 30-ig.

Egy hivatalozolgai állás az orosházi kir. járásbiróságnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 240 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a gyulai királyi törvényszék elnökéhez 1909. évi július hó 14-ig.

PALYAZATOK.

Egy hivatalozolgai állás a csikszeredai kir. járásbiróságnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 280 korona. Ruhailletmény 100 kor. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a csikszeredai kir. törvényszék elnökéhez 1909 július 8-ig.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, = VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

Örskörlet leírás nyomtatvány kapható raktárunkon az előirt minta szerinti
... nagyságban darabonként 4 fillér árban. ...